

Проекти молодіжного обміну – що це таке і як їх реалізовувати? Посібник, який Ви тримаєте у руках, адресований тим, хто хоче знайти відповіді на ці питання і готовий започаткувати цікаву, захоплюючу справу. Справу, таку потрібну нашій молоді, яка прагне жити в динамічному світі, вчити іноземні мови, спілкуватися з цікавими людьми та відвідувати ровесників у сусідніх країнах.

Особистий досвід координаторів програми **YES** підказує, що, за деяким побоюванням та нерішучістю спочатку, приходить впевненість та усвідомлення важливості молодіжного обміну. Бажаю Вам, щоб матеріали цього poradnika якомога зменшили можливі труднощі при плануванні та здійсненні таких обмінів, та якомога збільшили радість та задоволення від реалізованих проєктів!

YES для України

**Посібник для організаторів
міжнародних молодіжних обмінів**

YES для України

Видавець:
Європейський Дім Зустрічей – Фондація Новий Став
вул. 3-го Мая 18/3А
20-078 Люблін
Тел. +48 81 534 61 91
Факс +48 81 534 61 92
www.eds-fundacja.pl

Ця публікація є доступною на Інтернет-сторінці: www.euromixbug.org

Публікація фінансується з осередків програми закордонної допомоги Міністерства закордонних справ Республіки Польща в 2006.

Проект YES (Підтримка ініціатив молодіжного обміну в Україні) реалізується Європейським Домом Зустрічей – Фондацією Новий Став та Центром молодіжних організацій Волині „Наша справа”.

Редакція публікації: Тадеуш Павлюс, Міхал Войцік, Ольга Ворона,
Віталій Ліпич, Ліна Басюк, Іван Чорнобай.
Верстка: Małgorzata Dudziak.
Переклад матеріалів: Andrij Saweneć, Marta Reda.

© Європейський Дім Зустрічей – Фондація Новий Став

Бібліографічні дані розміщені в кінці публікації.
ISBN – 10 83-924611-1-8
ISBN – 13 978-83-924611-1-1
Люблін, 2006.

Надруковано у Польщі.

**Посібник для організаторів
міжнародних молодіжних обмінів**

Зміст

Частина 1

Вступ

Програма YES - Підтримка ініціатив молодіжних обмінів в Україні

Частина 2

Мій проект

GOPP - Цілеспрямоване планування проекту

Частина 3

Шкільний європейський клуб: відкриваючи Європу

Тренінг: Симуляція засідання Європейського парламенту

Громадські медіа - мій проект в мережі Інтернет

Як писати прес-реліз?

Контрольний список координатора

Частина 4

Школи та організації, що беруть участь у проекті

Корисні посилання та адреси

Проекти молодіжного обміну – що це таке і як їх реалізовувати? Посібник, який Ви тримаєте у руках, адресований тим, хто хоче знайти відповіді на ці питання і готовий започаткувати цікаву, захоплюючу справу. Справу, таку потрібну нашій молоді, яка прагне жити в динамічному світі, вчити іноземні мови, спілкуватися з цікавими людьми та відвідувати ровесників у сусідніх країнах.

Особистий досвід координаторів програми YES підказує, що, за деяким побоюванням та нерішучістю спочатку, приходить впевненість та усвідомлення важливості молодіжного обміну. Бажаю Вам, щоб матеріали цього poradnika якомога зменшили можливі труднощі при плануванні та здійсненні таких обмінів, та якомога збільшили радість та задоволення від реалізованих проектів!

Щиро Ваші

Michał Wójcik
координатор проекту
у Польщі

Віталій Ліпич
координатор проекту
в Україні

я хочу пізнавати нові культури і традиції

я люблю вивчати іноземні мови

**я маю багато вільного часу
і хочу його раціонально
використати**

мені цікаво, про що мріють молоді люди з інших держав

я знаю, що хвилює ровесників у моєму місті

**кордони не обмежують моєї уяви
я маю пристрасне захоплення
і хочу його розвивати**

**я хочу
вчитися в інших**

мій проект пригода старт!

Обмін молоді поєднує групи молодих людей, які репрезентують різні середовища, створюючи їм можливість обговорити різні проблеми й питання, співставити різні точки зору, а водночас пізнати держави, культури і традиції одне одного. Обміни молоді популяризують самостійність, творчий підхід, навчають відповідальності, готують до активної участі у житті суспільства. Вони сприяють зростанню взаємної довіри, зміцненню демократії, толерантності й бажання співпрацювати серед молоді з різних держав. Крім того, вони звертають увагу молоді не лише на міжнародні справи, але й більшою мірою на місцеві проблеми.

Програма YES

Підтримка ініціатив молодіжних обмінів в Україні

Учасники проекту YES.

Створення нових освітніх можливостей для молоді в Україні та налагодження співпраці між молодими людьми в сусідніх державах України та Польщі є тими викликами, які приймають на себе неурядові організації Європейський Дім Зустрічей - Фондація Новий Став з Любліна та Центр Молодіжних Організацій Волині "Наша Справа" з міста Луцька.

Сучасна молодь стає щораз менш зацікавленою у функціонуванні традиційних політичних структур і спільнот, таких як партії і профспілки. Більшою мірою залучається молодь до волонтерату і праці в молодіжних організаціях. Створення для молодих людей альтернативних форм заангажування і участі в житті суспільства є важливим фактором для виховання у них почуття відповідальності за місцеві спільноти.

Ми хочемо сприяти змістовному та організаційному розвитку молодіжних інституцій та шкіл, а що найважливіше, хочемо дати їм знання про міжнародні молодіжні обміни.

Такі обміни дають групам молодих людей, які представляють різні середовища, можливість обговорення проблем, порівняння різних точок зору, а, одночасно, можливість взаємного пізнання своїх країн, культур і традицій. Молодіжні обміни виховують самостійність, креативність, вчать відповідальності, готують до активного життя в суспільстві. Така діяльність сприяє підвищенню взаємоповаги, зміцненню демократії, толерантності, бажання співпраці між молоддю різних країн. Крім того, молоді люди звертають увагу не тільки на справи міжнародні, але й більшою мірою на проблеми місцеві.

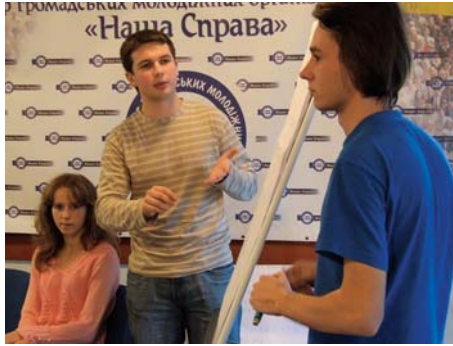
Програма YES зібрала разом зацікавлених вчителів, педагогів, керівників шкільних європейських клубів, працівників молодіжних організацій, а також лідерів організацій з Волинської, Рівненської, Житомирської областей, які б хотіли у наступному році реалізовувати проекти міжнародного молодіжного обміну.

Під час першої частини проекту YES - тренінгу у Луцьку - учасники навчилися створювати та планувати міжнародні проекти молодіжного обміну, працювати з групами, долучати до співпраці місцеву громаду, шукати можливості міжнародної співпраці та застосовувати

методи неформальної освіти. В рамках тренінгу були організовані зустрічі з представниками органів місцевого самоврядування, генерального консульства Республіки Польща та засобів масової інформації. Однією з найяскравіших подій були відвідини місцевої школи та безпосереднє спілкування з учнями.

Протягом усього тренінгу відбувалися жваві дискусії на теми корисності та перспективності, а також труднощів і проблем, пов'язаних з міжнародною співпрацею молоді. У дискусії „Варто - Не варто” були представлені різні аргументи. Учасники висловлювали думки про те, що міжнародна співпраця сприяє

збагаченню власної культури, зміцненню демократії і толерантності. З іншого боку, було вказано на загрозу втрати самоідентичності та еміграції молоді за кордон.

Учасники також висловлювали свої побоювання, пов'язані із міжнародною співпрацею. В основному говорилося про слабкість громадських організацій та відсутність конкретного інструменту фінансування міжнародних молодіжних обмінів.

Не дивлячись на ці побоювання, усі учасники висловили своє бажання продовжити тренінг в рамках Програми YES.

Друга зустріч відбулася у місті Люблін 20-26 листопада і стала логічним продовженням першої. Учасники мали змогу повторити основні принципи написання міжнародних проектів, удосконалити вміння складати бюджет та програму заходу. Учасник програми з Рівного Іван Чорнобай провів заняття, присвячене співпраці із засобами інформації, та поділився секретами написання прес-релізів.

Програма тренінгу у Любліні була насичена різноманітними цікавими зустрічами. Учасники відвідали відомі організації «Щасливе дитинство», «КЛЯНЗА» та ознайомились з їхніми ресурсами і методами роботи.

Окремий блок занять був присвячений громадським медіа та використанню нових медіа-технологій у молодіжних проектах. Учасники дізналися, як молоді люди досліджують питання, що їх цікавлять, та намагаються передати свої думки і переконання у коротких аматорських фільмах, фото-виставках та презентаціях. Такий вид поєднання навчання з творчістю є надзвичайно привабливим та цікавим для молоді, яка прагне бути почутою у суспільстві.

Другий тренінг програми був продовжений дводенним польсько-українським семінаром та ярмарком громадських організацій. Учасники з Польщі та України спільно дізнавалися про можливості та методи викладання європейської тематики в школі, ділились досвідом щодо функціонування шкільних

європейських клубів. Навчання відбувалось у цікавій та неординарній формі: учасники симулювали засідання Європарламенту, де обговорювалося питання „бути чи не бути Україні в ЄС?”

Кульмінацією програми став польсько-український ярмарок організацій. Учасники з Польщі та України презентували свої організації та школи, обмінювалися контактами, обговорювали подальші плани та шукали надійних партнерів для майбутніх проектів.

Власне, у налагодженні такої співпраці, розвитку польсько-українських обмінів у майбутньому і полягало основне завдання програми YES. Протягом усього проекту учасники говорили YES! такій діяльності, а після згоди, як відомо, треба приступати до діла!

Проект фінансується в рамках програми закордонної допомоги Міністерства закордонних справ Республіки Польща у 2006 році.

GOPP

Цілеспрямоване планування проекту

Міжнародний обмін молоді - це проект. Що це означає? Це означає, що він є певною сукупністю запланованих дій, określених у даному місці й часі, дій, спрямованих на досягнення якоїсь мети. І тому, перш ніж приступити до здійснення міжнародного обміну молоді, ми повинні ознайомитись із поняттям „проект”, а також навчитися планувати проекти і управляти ними. З цією метою ми будемо користуватися методом GOPP - методом цілеспрямованого планування і управління проектом.

Ключова проблематика для майбутнього координатора міжнародних проектів обміну молоді виражена у таких словах: проект, мета, методи і дії, цільова група, імплементація та евалюація (оцінка). Дуже часто молодіжні та інші громадські організації користуються специфічною, малозрозумілою для звичайної людини термінологією. Однак, ознайомлення із цією термінологією полегшить нам орієнтацію у „світі проектів і міжнародних обмінів молоді”, а також дозволить краще працювати у нашій групі, організації чи школі саме завдяки методові GOPP.

Учасники проекту YES під час першого вишколу у Луцьку взяли участь у тренінгах GOPP. Метою тренінгів було, з одного боку, ознайомлення з термінологією і пояснення усіх понять, а з іншого - робота над конкретним проектом. Поєднання теорії з практикою у цьому випадку необхідне, тому що дозволяє відразу усувати помилки і водночас готує до ролі координатора обміну молоді. Основні питання, які порушуються під час тренінгу, це:

- визначення проекту
- фази проекту: вироблення концепції, планування, імплементація, евалюація
- начерки власних проектів
- джерела фінансування проектів обмінів молоді

Визначення слова “проект”

Учасники тренінгу розподіляються на 5 груп. З метою розподілу на групи тренер передає кожному з учасників листочки з зображенням різних тварин (собак, котів, коней, корів, баранів). Отримавши листочки, учасники ходять по аудиторії мовчки, спілкуються тільки за допомогою звуків, характерних тваринам, з чийм зображенням вони отримали листочок. Не дозволяється показувати іншим отриману картку і спілкуватися в інший спосіб, лише за допомогою звуків. Саме за допомогою звуків учасники формують групи, в яких згодом працюватимуть. Завдання, які мають виконати групи, полягатимуть на тому, щоб на підготовлених жовтих листочках виписати свої асоціації зі словом “проект”, при чому кожне слово - асоціація має бути написане на окремому листочку.

Представники кожної з груп підходять до дошки (фліпчарту), в середині якої приклеєне велике

жовте сонечко з написом «проект». Далі групи презентують свої асоціації, приклеюючи кожен листочок довкола сонечка у вигляді сонячного проміння. Слова - асоціації, що повторюються, приклеюються поряд, таким чином створюючи сонячне проміння. В результаті на дошці з'являється сонечко з довгими і коротшими променями.

Зі словом “проект” учасники тренінгу YES в Луцьку асоціювали такі слова: ідея, реалізація дій і цілей, робота, мета, результат, досвід, успіх, допомога, люди, одностуді, колектив, обмін, гра, тренінг, співпраця, самореалізація, самовдосконалення, побоювання, страх, аналіз, нові знайомства, планування, забави, інтеграція, наука, знання, розвиток, бюрократія, порядок, оцінка, середовище. Найчастіше повторювалися слова: ідея, робота, мета, результат, колектив.

Можна ствердити, що завдання, які полягають на зібранні учасниками асоціацій, підвищують рівень сприйняття (перцепцію). Завдання такого типу сприяють кращій презентації

дефініцій та визначенню терміну “проект” як такого. Як показують спостереження, слово “проект” викликає різноманітні асоціації і відповідно визначення самого терміну може бути теж різним, так, як це пропонує Рада Європи. Варто зауважити, що тренер (ведучий), який пропонує дефініції, повинен спиратися на приклади з сьогодення, використовуючи свій власний досвід та пояснюючи термінологію проекту.

Характерні риси проектів

(на основі: T KiT 3 www.trainingyouth.net)

- **Проекти мають мету:** проекти мають ретельно окреслені мету й завдання, досягнення чітко окреслених результатів. Їхня мета - вирішити „проблему”, відповісти на якийсь виклик, що зумовлене потребою попереднього аналізу потреб, викликів. Проект містить пропозиції одного чи більше рішень й завдяки цьому служить тривалим громадським змінам.
- **Проекти є реалістичними:** їх цілі мають бути такими, що їх вдасться досягнути, а це означає необхідність взяти до уваги не тільки потреби, але й ресурси, в тому числі людські і фінансові.
- **Проекти обмежені в часовому просторі:** вони мають початок і кінець, їх втілюють, реалізують в конкретному місці й контексті.
- **Проекти є комплексними:** вони вимагають хисту планування і втілення, зумовлені участю різноманітних партнерів.
- **Проекти є спільними:** вони є продуктом спільних дій. Проекти очо-

люють і реалізують колективи. Вони залучають різних партнерів, є певним відгуком на потреби.

- **Проекти є унікальними:** всі проекти народжуються з нових ідей, є інноваційними.
- **Проекти — це пригода:** кожен проект чимось відрізняється, є новаторським. Проекти завжди пов’язані з якоюсь непевністю та ризиком.
- **Проекти піддаються оцінці:** проекти плануються й виражаються в цілях, які повинні вимірюватися та піддаватися оцінці.
- **Проекти складаються з етапів:** проекти мають чіткі фази, що піддаються ідентифікації.

Наступні категорії не належать до проектів

(в контексті роботи з молоддю)

- попередні дії, що повторюються в той самий спосіб на регулярній основі;
- дії, що не мають чітко окресленої мети;
- дії, що можуть бути повторені чи застосовані в будь-якому місті в будь-який момент часу;
- постійні (регулярні) дії.

Етапи проекту

Учасники тренінгу мають різне бачення та уявлення щодо структури проекту як такого. Деякі з учасників брали вже участь в різного типу проектах (міжнародних молодіжних обмінах) або чули про такі проекти, працюючи в своїй організації. “Мозковий штурм”, проведений в групах, є вступом до детального обговорення поодиноких етапів проекту.

Учасники кожної групи, дискутуючи, намагаються виділити етапи проекту. Кожна з груп презентує результати своєї роботи іншим групам, що беруть участь у тренінгу.

Вказівка: Робота в невеликих групах є більш ефективною, продуктивною, дає можливість активізувати всіх учасників тренінгу, дозволяє кожному висловити свою думку та обрати свою позицію стосовно обговорюваної проблеми. Учасники групи мають можливість обмінятися досвідом, доповнювати один одного під час дискусії.

Інші способи розподілу учасників на групи:

- розподіл на групи відбувається таким чином, що учасники розподіляються по групах, утворюючи групи з чотирьох осіб. Тобто з 20 осіб утворюється 5 груп, в кожній по чотири особи.
- для створення груп роздаються кольорові листочки (червоні, жовті, зелені, блакитні, оранжеві) і відповідно до їх кольору утворюються групи.
- розподіл за уподобаннями - в чотирьох кутах аудиторії знаходяться таблички з написами, наприклад: книжка, музика, велосипед, мандрівка і учасники формуються у групи відповідно до того, як вони проводять свій вільний час.
- розподіл за чітко окресленими критеріями, наприклад: за числом народження - завдання учасників полягає на тому, щоб стати в ряд за числом народження (з січня по грудень), при чому учасникам не дозволяється нічого говорити. Вони можуть спілкуватися лише за допомогою жестів (показувати чи-

сло за допомогою пальців). Зайнявши своє місце у ряді, тренер перевіряє те, чи учасники стали в ряд відповідно до порядку місяців чи пір року, і таким чином розподіляє учасників на групи.

Після презентації результатів роботи в групах тренер (ведучий) подає учасникам приклади різних концепцій етапів проекту і пояснює, які дії треба реалізувати на кожному з етапів проекту. Також тренер пояснює ключові поняття, характерні для кожного етапу проекту.

Фаза А) Планування проекту

Кожен проект повинен служити вирішенню певної проблеми. Метою проекту є сприяння її вирішенню. Проект не існує без проблеми. Важливо, щоб уже на цьому етапі усвідомити, навіщо ми робимо конкретний обмін молоді і чому мають служити здійснювані нами дії? Приступаючи до планування проекту, ми повинні докладно

проаналізувати ситуацію. Це необхідно також під час планування проектів міжнародних обмінів молоді. Цей аналіз буде спиратися на

певних гіпотетичних і загальних принципах, але він є важливим для точного окреслення мети проекту.

Аналіз ситуації і потреб для власного проекту

Учасники тренінгу в Луцьку працювали над практичним проектом паралельно з відвідуванням занять. Одним із їхніх завдань була підготовка аналізу для власного проекту міжнародного обміну молоді. Істотним тут є врахування ситуації власної школи чи організації. Здійснюючи такий аналіз, необхідно відповісти собі на наступні запитання:

- якою є цільова група мого проекту? (вік, кількість осіб, місце проживання, національність, віросповідання, матеріальний стан, тощо)
- якими є зацікавлення молоді, до якої я скеровую свій проект?
- якими є основні потреби молоді?
- які основні проблеми хвилюють цю молодь?
- чи раніше здійснювалися спроби вирішити ці проблеми?
- чи місцева влада або дирекція школи виробила спосіб вирішення проблем?
- яка з проблем є основною? якої проблеми буде торкатися мій проект?
- чому мій проект необхідний і важливий?
- що проект змінить? чи він є новаторським?
- чи я маю відповідні кваліфікації, ресурси, мотивацію і можливості, щоб реалізувати проект?

Цільова група - це така група, якої безпосередньо стосується проект і яка отримає користь від його реалізації.

Під час тренінгу в Луцьку учасники проекту YES працювали у групах, що склалися і з лідерів молодіжних організацій, і з учителів, шкільних опікунів європейських клубів з трьох регіонів. Групи поділено згідно із зацікавленнями, але при поділі взято до уваги також місце проживання учасників. Таким чином, учасники з Новограда-Волинського працювали спільно зі своїми колегами з Житомира, учасники з Рівного - спільно з Сарнами і Здолбуновом, Луцьк із Ковелем і Володимир-Волинським. Усе це зроблено для того, щоб можна було обмінюватися інформацією і досвідом.

Вказівка: Здійснюючи аналіз ситуації, слід обговорити всі проблеми в групі, беручи до уваги інші точки зору, думку інших осіб. Слід також скористатися з опрацювань і статистичних даних. Не можна, наприклад, припускати, що презентацію результатів проекту обміну молоді ми помістимо тільки на інтернет-сторінці, якщо лише невелика група осіб (наприклад, 10% мешканців міста) має доступ до Інтернету.

Формування колективу.

Пошук партнерів проекту

Для реалізації даного проекту нам буде потрібна група осіб, які залучаться до його підготовки, реалізації, а також братимуть участь у оцінці. Проект не можна зробити самому. Формування колективу і пошук партнерів для проекту - це не лише згуртування помічників, але також донесення наявної проблеми до свідомості інших і заохочення до спільних дій у напрямку її вирішення. Пам'ятаймо, що всі повинні розуміти проблему і ототожнювати

себе з ідеєю проекту. Дуже часто буває так, що, плануючи і готуючи проект, ми самі здійснюємо аналіз ситуації, визначаємо мету і дії у рамках проекту, нав'язуємо точку

зору або намагаємось скопіювати вже раніше застосовану десь схему. Відсутність партнерства вже на цьому етапі може спричинити, що проект потерпить невдачу. Особливо тоді, коли мова йде про проект міжнародного масштабу. Тому найкраще вже на цьому етапі почати шукати партнерів і обговорити з ними конкретну проблему, нашу точку зору і нашу ідею щодо її вирішення. На цьому етапі слід також залучати молодь, до якої скеровуємо даний проект.

Дуже часто буває так, що, шукаючи міжнародних партнерів проекту, слід приготувати конкретну пропозицію: наприклад, начерк проекту обміну молоді. Це правда. Такий начерк дозволить партнеру прийняти рішення, чи долучатись до співпраці. Однак не забуваймо, незважаючи ні на що, розпочати переговори, особливо з новою організацією або школою і ще раз обговорити при-

нципи, цілі, дії і проблему проекту. Слід також узяти до уваги такі елементи:

- характер школи або організації, з якою я співпрацюю: цілі організації, характер роботи, досвід, цінності, якими керується дана організація, раніше проваджена діяльність
- зацікавлення і очікування організації або школи-партнера
- структура даної організації, спосіб прийняття рішень в організації або школі
- потенціал організації або школи-партнера і те, чого в них не вистачає: наприклад, у школі є комп'ютерна майстерня або актовий зал, у якому може відбутися кінцева вистава
- юридичний статус: чи дана молодіжна організація зареєстрована? чи має дозвіл на реалізацію молодіжних проектів?
- як у даній організації дотримуються питань безпеки дітей і молоді?
- чи певна інституція або інша знайома організація може дати рекомендацію?
- чи є офіс, адреса, контактний телефон, електронна адреса, за якою можна отримати всю потрібну мені інформацію?

Вказівка: Часто трапляється, що молодіжні організації шукають партнерів для міжнародних обмінів молоді через Інтернет (наприклад, дискусійні групи). Тому необхідно перевірити здобуті контакти. Можна, наприклад, сконтактувати з так званими Національними Агентствами Програми «Молодь» або з місцевим управлінням освіти, або з іншою відомою вам організацією.

Методи пошуку шкіл і партнерських організацій в інтернеті:

www.pl-ua.org Інтернет-сторінка Ініціативи „Разом - Польсько-Українська співпраця для майбутнього” (ПАУСІ), яка містить базу даних молодіжних організацій і шкіл із Польщі та України.

www.pnwm.org Інтернет-сторінка Польсько-німецької співпраці молоді, інституції, яка також відкрита до співпраці з Україною. У базі даних можна знайти польську або німецьку школу чи молодіжну організацію, а також розмістити запрошення на спільний проект. Сторінка має німецьку та польську мовні версії.

www.euromixbug.org Інтернет-сторінка, створена громадськими організаціями з Любліна, Луцька, Бреста. Організації і школи з Євро-регіону Буг можуть помістити короткий опис своєї діяльності, а також надсилати інформацію про реалізовані транскордонні проекти. Крім того, сторінка містить базу даних шкільних європейських клубів.

www.joe-list.de Німецькомовний дискусійний форум зацікавлених Східною Європою молодих людей. Шукаючи для проекту німецьку організацію, варто написати лист на форум JOE.

www.euromedp.org Портал, який допомагає знайти партнерів у обмінні молоді, волонтерстві, роботі в організації за кордоном. Містить багату базу даних різноманітних молодіжних, суспільних, культурних, навчальних організацій з Європейського Союзу і країн басейну Середземного моря. Сторінка має англійську, французьку і арабську мовні версії.

www.pauci.schuman.org.pl Три.нет - це Українсько-Польсько-Німецький Форум, який містить список організацій, активних у галузі українсько-польсько-німецьких стосунків, а також інформацію про реалізовані тристоронні проекти. Три.нет - це також список розсилки, що має на меті обмін інформацією, пошук партнерів і учасників спільних проектів. Розсилку про важливі конференції, семінари, проекти обмінні молоді може отримати кожен, хто зареєструється на інтернет-сторінці Три.нету.

www.salto-youth.net/partner-requests Портал мережі SALTO, яка підтримує молодіжну діяльність у Європі. Кожний, хто шукає партнерську організацію або хоче помістити оголошення про свій проект, повинен звантажити і заповнити формуляр та вислати його електронною поштою. На сторінці можна знайти багату базу різноманітних молодіжних проектів.

Формулювання цілей проекту

У кожного проекту мусить бути чітко окреслена мета. Окреслення мети проекту - це одна з найголовніших складових підготовчого етапу проекту. Можна це зробити тільки після докладного аналізу проблеми і визначення певних потреб.

Окреслення цілей відбувається під час етапу, на якому твориться та планується концепція самого проекту. Поставлені цілі окреслюють передбачувані реалізацією проекту зміни і результати. Саме ж окреслення цілей виникає з виявлених раніше проблем. Досягнення мети може стати результатом зміни первинної ситуації на нову ситуацію з певними корективами.

Загальна мета, як правило, одна. Загалом проект повністю не може реалізувати окреслену мету. В певній мірі, проект може вирішити лише частину проблеми, якої стосується поставлена мета. Таким чином, проект можна розцінювати як один з багатьох шляхів для досягнення загальної мети. Загальну мету важко перевірити чи верифікувати. Вона формулює суть, значення проекту, так би мовити, місію проекту. Дуже часто мета має ідеологічне забарвлення, стосується змін суспільної свідомості, способу мислення, вирішення поставлених проблем, що мають глобальний характер. Загальна мета складається з конкретних завдань, які треба реалізувати під час проекту. Загальну мету можна порівняти з дахом чи кривлею, яка об'єднує всі конкретні цілі даного проекту. Загальна мета повинна дати відповідь на запитання: для чого має служити мій проект?

Приклади загальних цілей:

- розвиток національної свідомості та громадянського суспільства в Україні
- боротьба проти алкоголізму серед молоді
- подолання бар'єрів, негативних стереотипів між молодими поляками та українцями

Окремі цілі є більш конкретними, ніж загальна мета, і проявляються в поодиноких діях, з яких складається, власне, сам проект. Конкретні цілі можна визначити за допомогою методу SMART:

цілі, які можна окреслити, визначити	SPECIFIC
цілі, які можна виміряти (в певний спосіб)	MEASURABLE
цілі, які можна досягти	ACHIEVABLE
цілі, які можна реалізувати	REALISTIC
цілі, які обмежені в часі	TIMED

Конкретні цілі є:

конкретні - дають відповідь на питання: що треба досягнути? скільки осіб потрібно залучити до реалізації проекту? яка кількість дій буде реалізована? які конкретні справи будуть вирішені? які знання, компетенції отримають учасники? які зміни відбудуться після реалізації проекту? що буде створено?

складні - проект треба поділити на певну кількість завдань, що має декілька переваг: дає можливість легше спланувати і контролювати кожну конкретну ціль, а також оцінювати потенціал проекту в його цілісності. Оскільки цілі мають певний розподіл, то під час оцінювання легше оцінити їхні результати;

легко піддаються оцінці - чим більше сконкретизованим є проект, тим легше його оцінити. Незалежно від того, яка кількість людей може бути залучена у проект (наприклад, 500 осіб), потрібно підбити підсумки і оцінити, яку реальну кількість людей вдалося залучити до проекту, в якій мірі вдалося або не вдалося досягнути поставленої мети. Конкретні цілі треба так поставити й окреслити, щоб піддавалися вимірюванню;

часово обмежені - конкретні цілі, в залежності від проекту, можуть бути коротко-, середньо- й довготермінові. Однак, в кожному випадку всі дії мусять співпадати з запланованим терміном, що передбачає їх реалізацію;

реалістичні - реалізація занадто ви-

соких конкретних цілей може в певному сенсі здаватися тільки теорією, безпосередньо не пов'язаною з практичною стороною справи, тому краще ставити перед собою менші, більш чіткі, окреслені цілі, які можливо реалізувати. Саме в такому випадку результати проекту будуть більш помітними та прозорими;

еластичні - які полягають у підготовці і передбаченні декількох дій, що мають служити досягненню спільної мети. З початком реалізації проекту оцінювання цілей повинно бути систематичне, оскільки може виникнути потреба введення поправок, змін, актуалізації деяких цілей. Еластичність цілей не означає

постійну їх зміну чи корекцію. Акцент на певну зміну цілей ставиться тоді, коли від їх реалізації залежить успішність проекту;

розпізнавальні в діях - конкретні цілі відрізняються від дій, є показником того, що хочемо отримати реалізуючи проект. Дії - це спосіб реалізації цілей. Всі дії мають сприяти в реалізації одної чи більше цілей. Цілі мають піддаватися окресленню за допомогою певних дій. Конкретні цілі реалізуються в діях, від яких залежить реалізація проекту, тому варто уникати дій, які не зможуть знайти віддзеркалення в цілях і навпаки.

Приклади конкретних цілей:

- створення польсько - німецької кулінарної книжки
- краще ознайомити учасників проекту з тими видами фауни в Польщі, яким загрожує зникнення чи вимирання
- обмін досвідом щодо способів та методів протидії алкогольній залежності в наших країнах
- ініціювання агітаційної кампанії, пов'язаної з проблемою наркоманії в наших містах

Учасники тренінгу YES в Луцьку на основі свого проекту міжнародного молодіжного обміну мали розрізнити цілі та методи роботи від конкретних дій та окреслити фокусну групу. Тренер підготував групу слів і звернувся до учасників з проханням упорядкувати ці слова в нижче вказаній послідовності:

назва

цілі

дії

фокусна група

методи

Приклад набору слів, які треба впорядкувати відповідно до їх тематичної приналежності (див. вгорі):

ПОКРАЩЕННЯ РІВНЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ СЕРЕД МОЛОДІ
 ПРЕЗЕНТАЦІЯ POWER POINT ГРА-СИМУЛЯЦІЯ
 МУЛЬТІМЕДІЙНА ПРЕЗЕНТАЦІЯ ТЕАТРАЛЬНІ МАЙСТЕР-КЛАСИ
 РОЗВИТОК АРТИСТИЗМУ ВІКТОРИНА ДЕБАТИ
 ГРУПОВА РОБОТА ЕСО ART ЕКОЛОГІЧНА ВІКТОРИНА
 МОЛОДІЗЬ З БУДИНКІВ КУЛЬТУРИ ВІКОМ 18-22 З СІЛЬСЬКИХ
 МІСЦЕВОСТЕЙ ГРА В ЛІСІ РОЗВИТОК ОСОБИСТИХ НАВИЧОК
 ПОДОЛАННЯ МІЖКУЛЬТУРНИХ СТЕРЕОТИПІВ І УПЕРЕДЖЕНЬ
 МУЗИЧНИЙ КОНКУРС ПРЕЗЕНТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ КУЛЬТУРИ
 ПОКРАЩЕННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ
 МУЗИЧНА ВІКТОРИНА

Створення концепції проекту

Коли ми ретельно вивчимо проблему, окреслимо зацікавленість і потреби молоді (нашої цільової групи), а також партнерів проекту, згуртуємо навколо проекту групу людей, які охоче залучаться до нашого заходу, і спільно визначимо основну мету проекту, тоді можемо приступити до розробки детальної концепції проекту. При створенні концепції проекту ми визначаємо методи, за допомогою яких прагнемо досягти і реалізувати основні цілі. Ми здійснюємо також перегляд матеріальної і нематеріальної бази. Як правило, у проектах міжнародного обміну молоді ми маємо в розпоря-

дженні обмежені засоби, тому нам слід докладно вивчити можливості, які в нас є, і потенціал організації або школи-партнера.

У ході такого обміну враховується все, в тому числі ступінь залученості і жертвовності батьків, можливість найняти зал у мерії або безкоштовне користування спортивним майданчиком місцевої футбольної команди.

Аналізуючи згадану базу, ми повинні усвідомлювати чинники, які впливають на проект: якість, час, витрати. Якщо, реалізуючи проект, ми хочемо досягнути високої мети, нам необхідно інвестувати в нього. У такому разі витрати будуть більшими. Якщо ми зменшимо витрати - час реалізації проекту видовжиться. Скорочення часу реалізації спричинить збільшення витрат або погіршення якості.

Приклади проектів міжнародних обмінів молоді:

Збереження у Європі - традиція

теми: захист національної спадщини, євро-пейська свідомість

мета проекту:

- вивчення спільної культурної спадщини і традицій наших держав і регіонів
- ознайомлення з політикою Європейського Союзу у галузі культури
- порівняння політики у галузі культури, яка провадиться на місцевому і національному рівнях, а також ознайомлення з культурними ініціативами місцевих громад.

Сім ключів від щастя

теми: мистецтво і культура, соціальна ізоляція

мета проекту:

- звернення уваги молоді на соціальні проблеми
- демонстрація можливостей залучення молоді в діяльність інституцій, що працюють у соціальній сфері
- спільний пошук універсальних цінностей, важливих для людини з огляду на культуру
- вивчення інших культур, способу життя молодих людей, суспільної ситуації держав - учасників обміну

Основною темою і метою обміну було знайти те, що в житті найважливіше і що надає йому сенсу, тобто, знайти щастя. Учасники обміну відвідували різні соціальні установи: наприклад, дім престарілих, офіс „Amnesty International”, центр для біженців.

Зустрічалися також із місцевими суспільними авторитетами - людьми, які присвятили своє життя іншим. Молоді люди хотіли показати прагнення щастя як універсальне прагнення світу через мистецтво, яке є універсальною мовою. Вони хотіли показати, що театр - це найбільш відповідна форма міжкультурної комунікації і форма вираження почуттів. Молоді люди, учасники обміну, дійшли до висновку, що їхній проект відкриє існування таких самих проблем і способів їх вирішення, не дивлячись на державну і національну приналежність. Вони хотіли показати існування універсальних потреб і цінностей, незалежних від культурних відмінностей, показати, що діалог між поколіннями можливий, і що від кожного покоління можна чогось навчитися.

Спорт і запобігання

тема: профілактика шкідливих звичок, молодіжний спорт
мета проекту:

- популяризація спорту серед молоді (проект пов'язаний із заняттями спортом у широкому значенні цього слова, активним проведенням вільного часу; спорт - це те, чим молоді люди люблять і вміють займатися; спорт як універсальний засіб інтеграції, засіб порозуміння, налагодження дружніх стосунків, а також пропагування принципу „fair play”)
- запобігання шкідливим звичкам (ознайомлення молоді, учасників обміну, з проблемою шкідливих звичок, а також спільний пошук відповідей на запитання про причини, результати і наслідки шкідливих звичок.
- підвищення свідомості молоді щодо проблеми шкідливих звичок.
- інтеграція молоді з різних країн (підготовлені й проведені учасниками обміну інтеграційні ігри, налагодження нових дружніх стосунків, використання на практиці знання іноземних мов)
- популяризація міжкультурного порозуміння (вивчення нових, незнайомих раніше культур, традицій, звичаїв, а також кухні; обмін досвідом, спостереженнями, поглядами на навколишній світ між молодими людьми - учасниками обміну; спільне подолання бар'єрів і стереотипів між молодими поляками, литовцями, латвійцями і фінами - учасниками обміну)

- активізація творчого мислення і зрілості молодих людей шляхом їх залучення до підготовки і реалізації проекту.

Темою проекту обміну був спорт і профілактика алкогольної залежності. Молоді люди хотіли показати, що активна діяльність у царині спортивних змагань, активне проведення вільного часу, а також суспільна активність і волонтерство дозволяють запобігати небезпеці різноманітних патологій серед молоді. На небезпеку такого характеру наражені передовсім молоді люди, мешканці сільської місцевості, які походять із бідних родин. Вони мають малі шанси чинити спротив загальноприйнятому, пасивному способу проведення вільного часу після шкільних занять, який дуже часто провадить до алкогольної і наркотичної залежності. Проект мав на меті довести, що можна надати молодим людям шанс здійснити їхні мрії, реалізувати їхні потреби й очікування. Сама зустріч у міжнародній групі дозволила молодим людям (учням гімназії з села поблизу Любліна) підвищити впевненість у собі, подолати мовні бар'єри, що також сприяло підвищенню імунітету до вищезгаданих загроз.

Створення концепції проекту передбачає також: визначення детальних дій проекту, формування колективу і розподіл обов'язків, накреслення плану популяризації проекту, діагностика потенційних небезпек і способів їх подолання.

У ході підготовки нарису плану дій слід взяти до уваги:

- дату початку і закінчення проекту (проект має початок і кінець)
- той факт, що підготовча діяльність - це теж частина проекту і частина календарного плану заходів
- перевірку, чи була визначена кожна мета і чи кожна з них може бути ефективно реалізована; чи кожна дія відповідає меті
- той факт, що дії впливають одна на одну; слід дослідити, як результати одних дій будуть використані під час наступних; які дії залежать від інших?
- якої підготовки вимагає кожна дія?
- чи план і календар пасують до наведеної дійсності? чи враховано, наприклад, шкільні канікули, свята, вихідні дні?
- чи планом можна управляти? чи його можливо здійснити?
- чи враховано попередні оцінки подібних проектів або занять?
- наскільки велике поле залишено на непередбачувані випадки? які існують альтернативи? що станеться, якщо якусь дію буде відмінено?

Формування групи і управління нею

- це важливий елемент кожного проекту. Успіх проекту зумовлений тим, в який спосіб колектив розуміє цілі проекту, в який спо-

сіб учасники ангажуються в його реалізацію, планування і оцінювання, а також у вирішення кризових ситуацій. При реалізації проекту молодіжного обміну рекомендується організовувати систематичні зустрічі лідерів груп, під час яких проводяться дискусії, щодо вирішення всіх спільних проблем.

У кожній групі повинен бути лідер, координатор, людина, що керує проектом. Хто це має бути? (на основі T Kit 3 Керування проектом)

- **організатор**, який добре знається на плануванні й координації дій для успішної реалізації поставлених цілей
- **стратег**, який вміє окреслити довго - та короткотривалі цілі та пам'ятати про їх неодмінну реалізацію
- **мотиватор**, який вміє залучати і мотивувати людей до спільної діяльності (працівники, волонтери, молоді люди)
- **особа**, яка несе відповідальність за фінансову сторону проекту, повинна добре орієнтуватися у фінансових справах, бути впевненою в собі, аби могли знайти фінансову підтримку серед потенційних донорів (фінансистів);
- **активіст**, який здатний проявляти потрібну ініціативу і перетворювати ідеї в осмислені громадські заходи з чітко окресленими цілями;
- **візіонер**, який спроможний уявити собі зміну громадського устрою;
- **громадський працівник**, який проявляє неабиякий інтерес до справ громадськості чи/та організації, в діяльність якої він бере участь;

- **соціальний працівник**, який здатний піклуватися про людей, допомагаючи їм в будь-який спосіб, пробуджувати їх мотивацію та впевненість у своїх силах, від чого залежатиме їх власне майбутнє та реалізація різноманітних проектів;
- **вчитель та учень** в одній особі, яка може поділитися своєю методикою як у навчанні, так і в структурі організації або реалізації певного проекту; особою здатною контролювати й оцінити процес відповідно до цілей, планів та кінцевих установок щодо проекту.

Динаміка ролей в групі - гра-симуляція

Студентська квартира - зіграти і відгадати відповідні ролі.

Кількість учасників: не менше 4; час тривання гри - 2 години; потрібні матеріали: папір, маркери, фломастери. Сцену, яка відбувається в студентській квартирі, має зіграти від чотирьох до восьми добровольців, кожен з яких отримує листок, на якому зазначена певна роль (образ). Отриману роль учасник побачити не має права, тому листок приклеюється на його спині, так щоб всі інші побачили, яку роль він має зіграти. Ролі учасників: "відповідальний", "експерт", студент, в якого ніколи немає грошей", "шахрай", "брехун", "медіатор", "авантюрист (скандаліст)", "студент, який постійно ображається", "бідний", "чесний", "багатий". Звичайно, можна сюди додати свої "типи учасників".

Усі учасники живуть у квартирі вже рік і черговий раз з'являється та ж

сама проблема - великий рахунок за телефон, який тричі перевищує суму з зошита, в якому всі записували час здійснених дзвінків. Студентам треба вирішити цю проблему, з'ясувати, чому рахунок такий великий, звідки взяти гроші, щоб його заплатити і як уникнути такої ситуації наступного місяця.

Під час гри кожен з учасників має ставитися до своїх колег згідно з тими ролями, які вони отримали. Крім активної участі в грі, кожен учасник намагається з'ясувати, яку роль отримав. Не дозволяється відверто про це говорити. Симуляція (розіграш) допомагає зрозуміти динаміку в групі, вчить справлятися з проблемою "накидання" групою завдань, ролей.

 Вказівка: Після закінчення гри треба обов'язково підкреслити, що отримані ролі, завдання, в тому числі і негативні, є тимчасовими і не можуть переноситися поза межі гри.

 Пам'ятай: завжди залучай членів групи на етапі планування проекту. Організуйте регулярні зустрічі, під час яких зможеш працювати з молоддю над проектом міжнародного обміну молоді. Під час підготовчих зустрічей можеш проводити інтеграційні ігри, можеш попросити молодь підготувати матеріали, вірізки з преси, презентації на тему, навколо якої організовує проект. Можете навчитися кількох слів національними мовами груп, які беруть участь у обміні. Відвідайте разом місця, куди здійснюватимете візити з іноземцями. Поділіть між собою обов'язки так, щоб кожен почувався залученим у проект обміну.

 Міжнародний проект означає, що таким самим чином повинні підготуватися закордонні партнери. Можеш запланувати підготовчу зустріч лідерів національних

груп. Можеш також створити список електронної розсилки і розіслати питання до всіх учасників обміну з проханням представитися. Можеш також надіслати партнерам невелику хроніку, до якої вклеїш фотографії вашої групи і опишеш ваші підготування. Хроніка дозволить групі молоді в іншій країні познайомитися з вашою групою. Попроси їх, щоб вони доповнили хроніку своїми фотографіями і вислали її вам назад.

Створення позитивної атмосфери у групі - порахуй до 21!

На час, коли триває гра, учасники розсідуються по всьому приміщенні. Ведучий починає лічити, кажучи: «один». Під час дальшого перебігу гри немає жодної встановленої послідовності, кожен учасник сам вирішує, в якому моменті гри він скаже наступне число. Однак, ніхто не може назвати двох чисел поспіль, одне за одним. Коли двоє гравців одночасно назвуть одне й те ж число, гра починається від початку, від «1».

Діаграма конфлікту (Джерело: Vopel, Kreative Konfliktlösung, стор. 46)

Метою гри є те, щоб учасники групи краще пізнали одне одного і свою поведінку в межах групи. Гра також дозволяє обдумати власні дії у конфліктних ситуаціях.

Група не повинна бути занадто численною, а учасники мають уже трохи знати один одного. Час тривання: біля 30 хвилин.

Інструкція: На підлозі малюється лінія (її можна позначити за допомогою шнурка або скотчу), яка в цій грі слугує шкалою. Один кінець означає «безумовно так/дуже»; дру-

гий кінець означає «безумовно ні/зовсім». Посередині можлива будь-яка оцінка. Ведучий повинен на початку з'ясувати, що у цій грі йдеться про демонстрацію, яким чином учасники справляються з конфліктними ситуаціями. На запитання, які лунають після цього, учасники відповідають, стаючи в обраному місці на лінії, вони також можуть ставати один біля одного.

Можливими є наступні запитання:

- Чи ти часто ходиш до театру?
- Чи ти уникаєш конфліктів?
- Чи охоче ходиш на роботу?
- Чи любиш сваритися?
- Наскільки, на твою думку, інші готові прийняти твою точку зору?
- Чи ти любиш своє рідне місто?
- Чи ти любиш бути кращим від інших?
- Чи охоче працюєш разом з іншими?
- Чи ти любиш зиму?
- Чи тобі важко просити вибачення?
- Чи ти любиш куховарити?
- Чи тобі легко вдається відчувати настрій інших людей?
- Чи ти дізнався (-лася) про себе щось нове під час цієї гри?

Можливі також і інші запитання. Щоб реакція на них була правдивою, вони повинні бути перемішані з запитаннями стосовно щоденного життя. Після кожного запитання відбувається короткий обмін думками. Наприкінці має відбутися спільний фінальний раунд. Учасники повинні відповісти на запитання: чи вони відкрили в собі щось несподіване? Чи часто погоджувалися з більшістю, чи радше трималися осторонь? Вправа «Діаграма конфлікту» - це рухлива гра, котра вводить у дискусію, присвячену конфліктам. Завдяки ній учасники також можуть краще пізнати один одного.

Модель ефективної роботи в групі. Трикутник «3 Р» Продукт - Процедура - Люди (англ. Product-Procedure-People); (на основі T Kit 3 Управління проектом)

«Проект повинен розвиватися, повинен міститися в непорушних строках і повинна виконуватися робота. Люди, які керують проектом, повинні стати ефективною групою...» (Lawire, 1996).

Трикутник «3 Р» означає, що якщо група має бути ефективною, то мусить існувати рівновага між продуктом, процедурою та людьми у групі:

- 1) надмірне зосередження на процедурах і занадто суворі принципи вбивають творчий підхід і спонтанність людей. Люди гірше почуватимуться, а це не вплине добре на продукт (результат);
- 2) надмірне зосередження на питаннях, пов'язаних із людьми, занадто часте повторення того, як ми відчуваємося, чи любимо одне одного, чи ні, зменшує концентрацію на результатах;
- 3) надмірне зосередження на продукті (результаті) перешкоджатиме групі у віднаходженні позитивних процедур роботи і матиме вплив на питання, пов'язані з людьми (може бракувати часу на те, щоб вислухати думки інших та оцінити роботу і процес).

Під час проекту обміну молоді не слід зосереджуватися тільки й виключно на результаті (продукті). Заплануймо наші дії так, щоб учасники мали час на знайомство, приготуймо ігри, які заохочують до інтеграції. Організуємо екскурсію по

місту й околицях, створімо позитивну атмосферу в групі. Ми ніколи не зможемо запланувати заздалегідь, який ефект дасть спільна праця молодих людей із різних держав. Тому розпочнімо від інтеграції.

Могло б здаватися, що більш ефективно було б концентрувати всю увагу на завданні, на продукті (якщо не мусиш відводити часу на вислуховування різних ідей, маєш більше часу на виконання завдання). Однак, у довшій перспективі більш ефективним є взаємне вислуховування і присвячення часу один одному. Завдяки цьому можна, наприклад, визначити причину проблеми; уважне вислуховування один може допомогти у мотивуванні людей (слухання = звертання уваги = визнання даної людини; дана людина важлива для групи = вона має кращу мотивацію для роботи). Динамічна рівновага між продуктом - процедурою - людьми у довшій перспективі допоможе групі краще функціонувати.

Складні ситуації - діагностика і вирішування конфліктів

Проект є певним процесом і під час кожного, навіть найпростішого, проекту трапляються непередбачувані ситуації. Часто при міжнародних проектах обміну молоді з'являються наступні проблеми: група молоді в іншій державі не працює над підготовкою до проекту, лідер групи не знаходить учасників проекту обміну, в результаті чого група відмовляється приїхати, лідер працює сам, а група не розуміє ані цілей, ані заходів у рамках проекту. Часто при міжнародних проектах дохо-

дять до низки непорозумінь, які виникають, наприклад, із мовних бар'єрів або нерозуміння ситуації в державі партнерської організації або школи. Тому, плануючи проект обміну, слід:

- обговорити цілі проекту з міжнародними партнерами: як ви розумієте проект? наскільки важлива тема проекту для культури, традиції держави партнера проекту?
- обговорити рамки, в яких ви будете працювати: як zorganizуєте роботу груп? як групи будуть готуватися до проекту? як ви поділите завдання між національними групами? як будете управляти часом?
- Обговорити заангажування людей у проект: як зробити, щоб усі учасники заангажувалися у проект? що вдіяти, щоб усі почувалися добре і вільно у групі? Як розв'язуємо конфлікти в окремих партнерських організаціях?

Складання бюджету і здобування коштів на проект

Плануючи проект міжнародного обміну молоді, організації і молодіжні групи, як правило, складають бюджет, беручи до уваги конкретний формуляр заяви інституції, у якій вони клопочуться про грант на дофінансування проекту. Часто, однак, даний проект фінансується з кількох джерел, наприклад, європейськими фондами, приватними спонсорами, органами місцевої влади, і тому в ході клопотання про фінансові кошти слід підготувати повний план витрат і прибутків. Це по-

легшить здобування коштів і фінансування проекту. Як правило, європейські фонди застосовують принцип співфінансування - це означає, що вони не покривають повністю витрат проекту. Інші спонсори можуть фінансувати лише визначені категорії витрат, наприклад, друк плакатів і рекламних брошур, а не кошти за дорогу. Тому варто скласти повний бюджет проекту, а тоді вже здобувати кошти на його реалізацію.

Навчальний пакет Ради Європи і Європейської Комісії Фонди і Управління Фінансами пропонує 4 кроки опрацювання бюджету:

Перший крок: Підрахуйте витрати
Нижче подані ймовірні категорії коштів у частині бюджету, яка стосується витрат:

- кошти за дорогу - які кошти охоплює цей пункт?

Вказівка: кошти за дорогу слід розписати таким чином, наприклад:
Транспорт на трасі Житомир - Люблин - Житомир:

2 особи x 150,00 UAH = 300,00 UAH

- кошти найму - скільки ви заплатите за оренду обладнання, приміщень тощо?

Вказівка: оренда конференц-залу:
3 дні x 450,00 UAH = 1350,00 UAH
оренда мультимедійного проектора:
3 дні x 300,00 UAH = 900,00 UAH

- операційні кошти - скільки ви витратите на саму реалізацію проекту, наприклад, обмін молоді? - наприклад, купівля матеріалів для проведення тренінгів
- адміністративні кошти - яку суму становитиме заробітна платня, телефонні розмови тощо?

Вказівка: Оренда офісу у Житомирі:
4 місяці x 150,00 UAH = 600,00 UAH
Кошти за телефонні розмови, кореспонденцію, факс:
4 місяці x 35,00 UAH = 140,00 UAH
Бухгалтерія проекту:
4 місяці x 90,00 UAH = 360,00 UAH
Координатор проекту:
4 місяці x 220,00 UAH = 880,00 UAH
• харчування і проживання - на забудьте відрахувати дні в дорозі, а також відвідувачів і гостей

Вказівка: Харчування за повний день:
15 чоловік x 5 днів x 65,00 UAH = 4875,00 UAH
Проживання у молодіжній базі:
15 чоловік x 5 днів x 165,00 UAH = 12375,00 UAH

- гонорари - скільки потрібно буде заплатити спеціалістам, перекладачам тощо?
- кошти обслуговування та інші - чи можуть з'явитися додаткові кошти, які потрібно буде покрити членам організації або працівникам?
- дрібні витрати - розсудливо оцініть, скільки вам потрібно буде на дрібні витрати.
- нетипові кошти - чи є якісь приховані витрати?

Другий крок: Підрахуйте прибутки

Прибутки складаються із гарантованих прибутків, тобто тих, щодо яких ти домовився зі спонсором або спонсорами, і негарантованих, тобто тих, які ти ще плануєш зібрати. Найзагальніше, надходження походять із трьох основних джерел: власні кошти, прибутки від діяльності, приватні особи, у тому числі громадські кошти (місцеві, регіональні, національні, європейські, міжнародні) або незалежні спонсори.

Нижче ймовірні категорії у частині бюджету, яка стосується надходжень: влати (від членів, учасників)

- прибуток з власних акцій збирання коштів
- громадське фінансування, наприклад, від органів місцевої влади
- європейське фінансування, наприклад, з програми Молодь у дії
- дарчі від фірм
- приватні дарчі
- вартість матеріальної підтримки

Третій крок: Порівняйте витрати і прибутки

Суму прибутків і витрат слід тепер порівняти між собою, щоб усталити, чи маємо надлишки чи нестачі. Ваш бюджет повинен мати надлишок біля 5% (тобто прибуток повинен перевищувати витрати на приблизно 5%). Це має запевнити можливість покриття будь-яких неочікуваних витрат. Цей надлишок іноді окреслюють як «непередбачувані» кошти. Перевірте, чи ваш потенційний спонсор погодиться на це. Якщо у бюджеті буде відповідний надлишок, ви повинні зайнятися приписуванням витрат до етапів проекту, тобто створити прогноз обігу готівки: це означає здійснення аналізу, коли з'являтимуться окремі прибутки і витрати.

Четвертий крок: Створіть прогноз обігу готівки

Прогноз обігу готівки на окремих етапах проекту - це найосновніший аспект створення бюджету. Це пов'язане з аналізом прибутків і

витрат місяць за місяцем (або квартал за кварталом, чи тиждень за тижнем, залежно від рівня докладності і часу тривання проекту).

Це важливо, тому що оскільки у повному бюджеті на рік може існувати надлишок, існує можливість, що в окремих місяцях або конкретних моментах реалізації проекту з'являться значні нестачі.

Якщо у конкретному місяці з'явилися нестачі, можна спробувати переконати спонсора, щоб він передав гроші раніше або відкласти витрату на пізніший термін. Якщо в якомусь місяці з'явиться значний надлишок, рекомендується інвестиція у вигляді створення банківського вкладу на підвищені відсотки.

Важливо, щоб бюджет проекту затвердили особи відповідальні за фінанси організації. Задумайтесь також над тим, що ви зробите, якщо проект принесе збитки: хто сплатить рахунки або поверне гроші спонсору, якщо реалізація проекту не відбуватиметься згідно з планом?

Кілька вказівок, необхідних при написанні заявки на кошти - переклад проекту на мову спонсора (на основі: Навчальний пакет №9 Фонди і управління фінансами):

- Спочатку слід прочитати інструкції. Навіть якщо вони здаються довгими, нудними, зайвими або вже відомими, ви завжди знайдете в них корисну і важливу інформацію, таку як: цілі, основоположні принципи і пріоритети фонду / програми фінансування

процедури подачі заявок і строки складання критерії обирання, які стосуються організації-заявника: який вид організації, з партнерами чи без (і який вид партнерів)

мінімальні та максимальні суми, які можна просити мінімальний рівень власного внеску

Ви заощадите час і гроші, не подаючи заявок до фондів, які за визначенням не підтримають вашого проекту.

- Вживайте лексику, типову для даного фонду. Можете познайомитися з нею, читаючи його публікації (посібники, повідомлення у пресі, брошури, річні звіти тощо). Вживайте його слів замість синонімів, особливо пишучи про ключові справи (передумови, цільові групи, головні ініціативи). Не припускайте, що для нього очевидно, що ви пишете про речі, які його цікавлять: не очікуйте, що спонсор „перекладе собі” ваші слова, самі виконайте цю роботу.
- Якщо спонсор пропонує конкретний формат заявки, використовуйте його. Не намагайтесь бути оригінальними, створюючи власну структуру заявки - цього не оцінять. Дайте відповіді на всі запитання і долучіть усі необхідні додатки.
- Будьте точними: скажіть, що плануєте зробити. Уникайте неясних тверджень і туманних описів. Красномовство може справити враження, але не завжди має сенс.
- Будьте лаконічними: використовуйте простір, передбачений у формулярі заявки (якщо такий існує) і

спробуйте вжити відповідної / мінімальної кількості слів. Передайте головний сенс, але раціонально і коротко.

- Будьте добре поінформовані: переконайте спонсора, що ви знаєте, про що говорите, зробили аналіз своїх потреб, вивчили цільову групу та ідентифікували і розумієте всіх осіб, які зацікавлені даною темою (включаючи інші організації, які є активними в цій сфері).
- Вживайте мову, яку легко зрозуміти. Уникайте спеціалізованої термінології - спонсори часто не є експертами у сфері ваших зацікавлень. Не вживайте скорочень або жаргону власної організації без відповідних пояснень. Попросіть людину, яка не заангажована у проект, прочитати опис проекту.

Фаза В) РЕАЛІЗАЦІЯ ДІЙ

Визначаючи план дій у рамках проекту, слід також врахувати поділ на підготовку, реалізацію окремих дій та оцінку, підсумок ефектів і рівня досягнення передбачених цілей. Обмін молоді, особливо міжнародний, вимагає підготовчого візиту. Він має відбутися у місці, в якому планується конкретний обмін. Підготовчий візит - це, як правило, коротка зустріч лідерів окремих національних груп, але в цьому візиті можуть брати участь також представники молоді. Підготовчий візит також є дією, а тому все, що відбувається перед візитом та між візитом і обміном, є часом підготувань у широкому розумінні. Вони вимагають, аби кожна національна група

працювала над проектом у своєму місті, своїй школі чи організації. Координатори повинні запланувати конкретні заняття, напр., розробку концепції національної презентації, підготовку матеріалів, газетних вирізок, фотографій, які ілюструватимуть заторкнуті під час обміну проблеми, зустріч із людьми, які можуть ближче познайомити нас із даною темою. Якщо обмін молоді стосується, напр., проблеми охорони довкілля, то варто здобути інформацію на цю тему, аби поділитися нею з іншими національними групами. Важливим елементом цього етапу є також комунікація. Координатори окремих груп повинні дати молоді можливість познайомитися, обмінятися інформацією та фотографіями з підготовчої роботи кожної з груп. Такі дії дають мотивацію учасникам, котрі часто упродовж кількох місяців перед виїздом працюють на омріяний обмін молоді. Однією з дій проекту є також зустрічі національних груп, що проводяться вже після закінчення обміну молоді. Молоді люди можуть зустрітися, аби підсумувати обмін у колі своєї групи, обмінятися фотографіями, підготувати газету, яка презентує заходи обміну, або зустрітися з молоддю у своїй школі чи організації, щоб поділитися враженнями від проекту. Дії, які підсумовують обмін, мають велике значення, оскільки вони підтримують співпрацю з партнерськими інституціями - як місцевими, так і закордонними.

План обміну молоді слід підготувати так, щоб він:

- враховував зацікавлення кожної національної групи
- був схвалений усіма учасниками обміну
- був якомога більш різноманітний - різні методи роботи упродовж дня
- уможлилював молоді інтеграцію і пізнання один одного
- враховував рівень знання молоддю іноземних мов - у разі необхідності слід надати молодіжного посередника
- враховував культурну різnorodність, поважав людей інших віросповідань

Пам'ятай, що перед приїздом учасників слід дізнатися, чи серед молоді є вегетаріанці, чи є особи зі спеціальними потребами, чи вони вимагають спеціальної опіки? Навіть така дріб'язкова справа, як розклад харчування, вимагає достосування, оскільки в одні пори дня їдять у Іспанії, Португалії, Італії чи Греції, а в інші - в Норвегії чи Фінляндії.

Детальний план обміну молоді можеш розписати в таблиці. Вона полегшить поточне управління проектом. Зразок таблиці плану обміну молоді на кожен день проекту:

Час	Захід	Метод	Відповідальна група	Мета	Необхідні матеріали
ранок					
пополудні					
вечір					

Зразки ігор, які слугують інтеграції, знайомству, розігріву та збуджують перцепцію і можуть бути застосовані під час міжнародного проекту обміну молоді (Джерело: Eurogames, Aktion West-Ost e.V., Düsseldorf 2004)

Гра на пізнання імен: Кулька

Кожен з учасників пише своє ім'я

на повітряній кульці. Згодом, коли грає музика, всі підкидають кульки вгору. За мить музика стихає, кожен ловить одну кульку і заносить її до власника. Коли всі кульки повернуться до власників, гра починається спочатку.

Портрети: малювання обличчя багатьма особами

Половина групи сідає на підлозі в колі спиною всередину. Перед кожним учасником сідає хтось з іншої групи, так, щоб кожен мав партнера. Кожна пара отримує аркуш паперу. Включаємо музику - коли вона грає, людина з зовнішнього кола малює свого партнера; коли музика стихає, учасники, які малювали портрети, залишають аркуші та фломастери і пересуваються на одне місце.

Тепер вони продовжують малювати портрет наступної особи, доки музика знову не стихне і вони знову не змінять своїх місць. Упродовж гри кожен портрет буде намальовано багатьма людьми. Коли портрети готові, групи міняються місцями і забава починається спочатку - так, щоб було створено портрет кожного учасника. Кожен портрет має бути підписаний. На період зустрічі портрети можна повісити.

Мовна анімація: Як справи?

Група сидить у колі. Одна людина стоїть посередині, вказує на довільного учасника і питає: «Як справи?» Особа, яку запитали, має три можливості відповіді: «добре», «погано» і «так собі». Якщо відповідь «так собі», нічого не відбувається. При відповіді «добре» обоє сусідів запитаного міняються місцями. Той, хто веде гру, намагається тим часом зайняти їхнє місце. Якщо пролунає відповідь «погано», всі гравці міняються місцями. Той, хто не знайде собі місця, залишається всередині.

Вказівка: Гра допомагає повправлятися у основних фразах «іноземними мовами» зустрічі, тому слід грати по черзі всіма мовами. Необхідні фрази можна записати на великих аркушах паперу і на час зустрічі повісити на стіні.

Відгадування рис, які пасують: Сходиться?

Кожен учасник пише на аркуші чотири обрані ним риси (напр., хобі, знання іноземних мов, улюблена музика, професія), з яких тільки одна є правильною, а решта три невірні. Кожен прикріплює свій аркуш

собі на спину. Учасники ходять і дивляться, які риси приписали собі інші особи. Кожен ставить на аркуші іншого риску біля характеристики, яку вважає правильною. Коли всі справилися з завданням або відведений час минув, усі зізнаються, які їхні риси є справжніми.

Вказівка: Наприкінці підписані аркуші вивішуємо в залі, де відбуваються заняття.

Secret friend:

Доставляння радості іншому

Учасники пишуть своє ім'я і бажання на час зустрічі на аркуші паперу (напр.: «Я хочу, щоб мені хтось зробив масаж»). Кожен витягує жереб з ім'ям іншого учасника і тим самим стає його таємничим другом. Під час зустрічі він намагається виконати бажання так, щоб ця людина не помітила, хто є її «таємничим другом».

Наприкінці зустрічі кожен говорить, в кому підозрює свого «таємничого друга». Ми дізнаємося, хто був чийм другом і які бажання повинен був виконати.

Варіант: Пишемо лише імена, без побажань. «Таємничий друг» повинен сам вигадати сюрприз для даної особи (напр., покласти невеликий подарунок на ліжку, написати вірш, помити посуд замість даної особи тощо).

Вказівка: Гра не вдається у кожній групі. Може статися, що деякі учасники неохоче братимуть у ній участь. Великі групи слід поділити на менші (до 25 чоловік у групі).

Карта Європи - відтворення карти з пам'яті

Учасники в групах із приблизно 5 чоловік мають своїм завданням за 8-10 хвилин намалювати карту Європи разом із державними кордонами. Згодом вони повинні порівняти карти між собою. Ведучий заохочує до роздумів, запитуючи: Де лежить дана країна? Яке співвідношення їх розмірів? Яких країн бракує і чому? Де проходять межі Європи?

Варіанти:

Не нав'язуємо учасникам, які елементи вони повинні врахувати, малюючи карту Європи.

Слід намалювати карту власної країни або країни партнерської групи. Замість карти Європи малюємо карту світу.

Міксер - Творення фігур утрюх

Учасники стають у коло, а одна людина стоїть усередині. Вона вказує на довільну особу з кола і називає фігуру. Вказана людина разом зі своїми сусідами повинна виконати цю фігуру. Той, хто стане невдало або занадто повільний, входить до центру.

Вказівка: Якщо гра проводиться вперше, слід увести тільки 3-4 фігури.

Пропозиції фігур:

Тостер: Учасники з двох боків хапають один одного за руки і таким чином замикають учасника всередині, який підскакує і промовляє: «дзінь, дзінь, дзінь, дзінь».

Мавпа: Вказана особа б'є себе ку-

лаками в груди і кричить: «у-у-у-у, у-у-у-у», сусіди з правого і лівого боку лоскотують себе по зовнішніх боках. **Автомобіль:** Вказана особа вдає, що тримає кермо, двоє сусідів витягують зовнішні руки вперед і натискають на клаксон, вигукуючи при цьому «бі-біп!»

Слон: Вказана особа робить хобот (лівою рукою тримається за ніс, праву руку просовує крізь отвір, утворений ліктем лівої руки), сусіди з правого і лівого боку утворюють великі вуха слона (прикладують руки з двох боків до учасника між ними) і кричать: «тру-у-у-у».

Качка: Вказана особа робить дзьоб із рук на висоті обличчя, дві інші особи відвертаються і хитають задком. При цьому всі кричать: «кря! кря!»

Пожежники: Вказана особа виконує рухи, начебто крутить вертикальним штурвалом, інші дві особи витягують зовнішні руки вгору крутять складеною в літеру «U» долонею; один учасник повторює: «і-йо, і-йо, і-йо», а другий: «лалі-лала, лалі-лала».

Телевізор: Особи, які стоять поруч, утворюють руками корпус телевізора, особа між ними вітає всіх, кажучи «Доброго вечора!»

Риба: Вказана особа відкриває і закриває рот, інші дві роблять плавання з рук і кажуть: «буль! буль!»

Джеймс Бонд: Учасник вдає, ніби має в руці пістолет, двоє його сусідів дивляться на нього з захопленням і кажуть: «О, Джеймс!..»

Міксер: Вказана особа тримає свої

руки над головами сусідів, вказівні пальці має спрямовані донизу, обоє учасників збоку обертаються довкола власної осі, промовляючи: «вжжжик! вжжжик!»

Пальма: Особа всередині витягує руки вертикально вгору і вимахує ними, решта двоє витягують свої руки вбік: той, хто стоїть праворуч, піднімає ліву ногу в напрямку пальми, той, хто стоїть зліва - праву ногу. Крім того, обоє говорять: «Ву-у-у».

Пральна машина: Учасники збоку хапають один одного за руки, щоб утворити коло із центральним гравцем усередині, котрий крутить головою, всі говорять: «Ме-ее-ен-ен-ен».

ФАЗА С) Евалюація проекту міжнародного обміну молоді

Евалюація - це іншими словами підсумок і оцінка. Існує багато методів евалюації, які можна використовувати під час проекту обміну молоді. Евалюації мають підлягати: досягнуті результати, реалізовані цілі, спосіб управління проектом і фінансами, вплив проекту на організацію / школу, а також сам процес. Як подає підручник „Управління проектом” Т-Kit 3: остаточна евалюація може бути визначена як процес нагромадження інформації та встановлення критеріїв, який веде до: оцінки того, що було досягнуто; з'ясування, як до цього дійшло; кращого планування наступних проектів.

Евалюація повинна зважити етап продовження проекту.

Евалюацію можна здійснювати кожного дня обміну, в середині проекту або наприкінці, тобто останнього дня по всіх найважливіших заходах обміну. суттєвим елементом кожного обміну молоді є зустрічі лідерів національних груп, які повинні відбуватися щодня, так само, як зустрічі лідера зі своєю національною групою. Ці зустрічі полегшують поточне управління проектом і дозволяють розв'язувати проблеми.

Добрим методом евалюації у процесі обміну молоді є розміщення у помітному для всіх місці «поштової скриньки», до якої учасники щодня вкидатимуть листки зі своїми пропозиціями, ідеями, проблемами. Можна також прикріпити на стіні наступний аркуш, на якому учасники зазначатимуть свій настрій

Як ти себе сьогодні почуваєш?	понеділок	вівторок	середа	четвер	п'ятниця
😊					
😐					
😞					

На закінчення обміну молоді слід підготувати різні форми оцінки, які дозволять координатору оцінити і підсумувати проект. Окремі анкети з питаннями до учасників, можна також застосувати рухливі методи або діаграми. Ось приклади: Підготуй рюкзак і кошик на сміття, а також невеликі листки паперу. Поп-

роси учасників замислитися, який досвід, почуття, враження вони хотіли б забрати з собою із проекту обміну (нехай вкинуть їх до рюкзак), а які хотіли б залишити в цьому місці (нехай вкинуть до кошика).

В центрі залу поклади м'яч. Це пункт 100%. тепер попроси учасників, щоб вони подумали, на скільки оцінюють окремі елементи обміну. Якщо дуже добре, нехай підійдуть якомога ближче до м'яча. Якщо слабо, нехай стануть віддалік від нього. Оцінці можуть підлягати конкретні тренінги, кожен день обміну, атмосфера у групі, інтеграція, поселення, харчування тощо. Подібним чином можна підготувати діаграму - коло ділимо на сектори і називаємо кожен із них. Учасники виставляють бали (у центрі кола, на перетин всіх ліній є 100%, натомість назовні - 0%). Кожен здійснює індивідуальну оцінку.

Доброю формою евалюації є враження і записи інших учасників. З цієї метою прикріплюємо кожному на спину аркуш паперу, на якому інші учасники можуть здійснювати записи. Кожен забирає цей аркуш для себе. Добре зберегти його в домашньому архіві і повернутися до нього за кілька місяців.

Шкільний європейський клуб: відкриваючи Європу

Шкільний європейський клуб - це форма співпраці вчителів та учнів, яка охоплює різноманітні сфери, займаючись, як говорить сама їх назва, вивченням Європи, європейської інтеграції, історії, географії, культури, мистецтва, науки. Європейські клуби поширюють дану інформацію серед установ і організацій, а також членів клубу, учнів шкіл, знайомих, мешканців міста чи регіону. У клубах молодь вчиться активності, толерантності, шани і зацікавленості іншими народами. Отримана інформація, набуті знання та досвід допоможуть у навчанні як у школі, так

і у вищих навчальних закладах, а в майбутньому - у виборі потрібної професії. Щоб діяльність клубу принесла якнайкращий результат, шкільні європейські клуби повинні мати максимальну кількість партнерів, зацікавлених у співпраці.

Крокова схема створення шкільного європейського клубу

З чого потрібно почати при створенні шкільного європейського клубу? Як ідею замінити на реальність, а мрію - на щоденну практику? Перші 10 кроків доведуть вам, що ці найважливіші завдання не є важкими у виконанні.

Потрібне лише бажання та декілька друзів, які разом хочуть пережити європейську пригоду.

Крок перший. Маємо ідею

Ідея відкриття європейського клубу у школі цілком вам сподобалась. Від ідеї до реалізації шлях буває важким, тому потрібно якнайскоріше долучити колег та учнів до цієї ініціативи. Пам'ятайте, що розповідаючи про клуб з ентузіазмом, вам скоріше вдасться переконати інших. Всі суспільні ініціативи мають подібний початок: хтось має ідею - ділиться з іншими, заохочує їх, щоб вони могли переконати інших і т.д. Група, яка розпочинає якусь діяльність, називається ініціативною групою. Першу зустріч такої групи можна організувати у школі.

Крок другий. Переконаємо

Як ви повинні провести перші неофіційні збори? Завданням є переконати інших у необхідності існування клубу, зібравши якнайбільше учнів; якщо навіть не всі підключаться до вашої діяльності, то все одно вони зможуть чимось допомагати. До цієї роботи можна також залучити колег, батьків або просто знайомих.

Крок третій. Складаємо план роботи

Потрібно скласти план діяльності клубу на найближчий місяць, рік. Треба розпочати з мети, якою керується клуб. Наприклад - заохочення до вивчення іноземних мов, налагодження контактів з іншими євроклубами за кордоном і т.д. Можна дізнатися як бачить мету своєї діяльності кожний член ШЄКу

і відповідно до цього виробити загальну мету діяльності шкільного євроклубу. Визначте докладно завдання і терміни їх виконання.

Опрацюйте листи до партнерів, з якими плануєте розпочати співпрацю (наприклад - влада, посольства країн-членів ЄС, спонсори). Це допоможе зорієнтуватися, хто і в який спосіб може допомогти.

Крок четвертий.

Вироблення ідей і їх реалізація

Багато членів клубу матимуть свої ідеї щодо подальшої діяльності клубу. Для того, щоб зібрати ці ідеї, варто використати метод мозкового штурму. Члени ШЄКу можуть очолювати окремі напрямки діяльності. Вчитель-координатор разом з учнем розробляють міні-проект по конкретному напрямку діяльності клубу і спільно його реалізують.

Крок п'ятий. Реклама

Добре було б розширити коло членів клубу. Для того, щоб залучити більше учасників, варто активно використовувати рекламу (плакати, листівки, оголошення, розміщені в шкільній газеті). Можна також приготувати у школі декілька зустрічей із короткою інформацією про роботу клубу.

Крок шостий. Зустрічаємось

Потрібно організувати першу зустріч, яку треба присвятити знайомству. Подумайте про назву клубу і емблему. Під час обговорення запишіть думки дітей на маленьких листочках і спробуйте скласти з них цілість, наклеївши на великий листок.

Клуб може мати посади: президента (або голову), секретаря, скарбника, адміністраторів, представника і т. д.

Крок сьомий. Статут

Потрібно опрацювати статут, тому що він є важливим документом. Він завжди окреслює ваше поле діяльності. Можна також зробити членські посвідчення, які б мали інформацію про назву клубу, адресу, ім'я і прізвище учня, обов'язки які він виконує.

Крок восьмий.

Шукаємо союзників

Потрібно нав'язати контакти з установами місцевого самоврядування і європейськими клубами інших шкіл. Знайдіть інформацію про посольства, консульства, представництва міжнародних організацій різних країн, туристичні агентства, неурядові організації, які займаються розповсюдженням інформації про Європейський Союз.

Крок дев'ятий. Місце зустрічей

Клуб повинен мати власний зал для зустрічей. Зал має бути "візитівкою" клубу, а також місцем, де проводилися б лекції на європейську тематику, презентації клубу, виставки учнівських робіт та інформаційних матеріалів, тематичні виставки, курси, дебати і т. д.

Крок десятий.

Розпочинаємо роботу

Ви вже маєте статут, свою кімнату, план діяльності... Організуйте урочисте відкриття євроклубу з перетинанням стрічки під звуки гімну Євросоюзу.

Після відкриття проведіть першу офіційну зустріч і починайте реалізовувати ваші плани! Як бачите роботи перед вами багато. Все залежить від вашої наполегливості, терпіння, оригінальності. Чи варто? Звичайно! Робота в європейському клубі може стати для вас та ваших учнів чудовою пригодою.

Мета діяльності шкільного європейського клубу

Усі клуби мають спільну мету.

- Формувати почуття європейської єдності та розширювати знання про Європу, адже ми відчуваємо себе європейцями. Знаходити спільні цінності, подібності культур, традицій. Сприяти усвідомленню спільної історії України та країн Європи
 - Підвищувати інтелектуальний розвиток учнів, відкривати для себе "європейське" бачення світу, розширювати світогляд
 - Ознайомлювати з культурою, мовою, традиціями, пам'ятками архітектури та історією народів Європи
 - Формувати нове покоління європейців
 - Покращувати комунікативні навички спілкування з молоддю країн Європи
 - Формувати та виховувати молодих лідерів
 - Розвивати і допомагати самореалізації особистості, виховувати талановиту молодь, відкривати таланти у кожній дитині
- Завдання шкільного європейського клубу:
- Поширення та розповсюдження інформації про Європу, європейські країни та Євросоюз. Інформування про інтеграційні процеси в Європі, засади функціонування Євросоюзу і Ради Європи. Дану інформацію треба поширювати серед членів ШЄК, учнів школи, інших шкіл, адміністрації шкіл та інших навчальних закладів, представників засобів масової інформації, місцевого самоврядування. Створення власної стінгазети у школі, створення власної веб-сторінки, налагодження контактів з місцевими газетами та журналістами

- Поширення нових форм позашкільної діяльності учнів, таких як дебати на європейські теми, організація конкурсів, конференцій, тренінгів на європейську тематику, прослуховування та вивчення народних пісень, вивчення народних танців, перегляд фільмів, організація походів, організація показу моделей національних костюмів і т. д.
- Налагодження співпраці з іншими європейськими клубами в Україні та за кордоном, ведення листування та організація зустрічей з клубами інших країн, організація спільних проєктів та заходів (наприклад День Європи, День України), організація обміну учнів чи студентів - членів ШЄК.
- Заохочення до вивчення іноземних мов, вивчення побутових та культурних реалій тієї чи іншої мови, фразеологізмів способом проведення коротких мовних курсів, залученням учнів до участі в різних заходах на теми Європи.
- Підготовка до життя і праці в об'єднаній Європі. Знайомство з програмами обміну учнів та проходження практики студентів в країнах Європи.
- Пізнання Європи, європейської території, розпочавши від рідного краю.

У чому полягає діяльність ШЄК?

Головним пріоритетом діяльності шкільних європейських клубів є знайомство з Євросоюзом і з Європою в цілому. Кожний європейський клуб обирає власні методи і шляхи роботи в залежності від зацікавлень, знань, можливостей його членів.

Напрямки діяльності шкільних європейських клубів:

- проведення дебатів на європейські теми
- вироблення плану і способів інформування шкільної і місцевої спільноти (стінгазета, листівки, шкільний бюлетень, присвячений європейській тематиці)

- підсумування досягнень клубу і відкриття власної інтернет-сторінки

Діяльність у школі полягає у:

- підготовці альбомів і виставок на європейську тематику
- організації конкурсів на тему Європи і Євросоюзу
- святкуванні Дня Європи і Днів окремих європейських країн, а також проведенні "європейських дискотек і маскарадів"
- організації виставок, презентацій, вечорів європейської поезії
- проведенні наукових конференцій і дебатів
- підготовці європейської полицки у шкільній бібліотеці
- проведенні членами європейського клубу лекцій для учнів власної школи
- проведенні заходів у межах учнівського самоврядування - надання учням можливості самостійно проводити різноманітні заходи, як у школі, так і поза нею, а саме: лекції з європейської тематики, презентації клубу і розповіді про його досягнення

Позашкільна діяльність полягає у:

- пошуку груп підтримки серед місцевої громади
- співпраці із засобами масової інформації
- участі у презентаціях на європейські теми, лекціях на європейські теми для учнів інших шкіл
- зв'язках із європейськими партнерами (обмін інформацією, досвідом, організація поїздок, зустрічей та спільних вечорів)
- конкурсах і олімпіадах на тему Євросоюзу

Тренінг:

Симуляція засідання Європейського парламенту

Одним із завдань шкільних європейських клубів є поширення інформації на тему Європейського Союзу, його інституцій, держав, які до нього входять, а також - у випадку України - поширення інформації на тему стосунків України та Європейського Союзу. Проблематика європейської ідентичності, інтеграції, європейської співпраці може бути також темою міжнародного обміну молоді. Вивчення інституцій ЄС зовсім не обов'язково має бути нудною для молоді лекцією. Замість цього можна провести тренінг: симуляцію засідання Європейського парламенту. Така симуляційна гра залучає молоді і вчить її самостійного пошуку і здобування інформації.

Метою тренінгу є поширення знань на тему функціонування Європейського парламенту, його ролі серед інших інституцій ЄС, ознайомлення з європейським процесом прийняття рішень і формування умінь презентації, дискусії, раціональної аргументації та прийняття рішень.

- Вступом до тренінгу симуляції засідання ЄП повинна бути коротка презентація цієї інституції та презентація найважливіших політичних груп - презентацію Європейського парламенту можна знайти на сторінках: europarl.europa.eu (всіма офіційними мовами ЄС), натомість інформацію про політичні фракції на сторінці: europarl.europa.eu/groups. Інформація про ЄС українською мовою міститься також на сторінці Представ-

ництва Європейської Комісії в Україні: www.delukr.ec.europa.eu.

- Перед початком симуляційної гри слід обрати тему засідання. Це може бути, наприклад, прийняття України до Європейського Союзу. Тема повинна бути якомога більш загальною, так, щоб кожен з-поміж учасників тренінгу зміг вільно висловитися. Учасникам гри слід також дати час на підготування до засідання і зібрання матеріалів. У пригоді можуть стати публікації та брошури Євросоюзу, доступні в центрах європейської інформації в Україні, або інтернет-сторінки, в тому числі головний портал ЄС: europa.eu.
- Ведучий симуляційної гри повинен розподілити ролі між учасниками; можна роздати ролі Голови Європейського парламенту, Голови Європейської Комісії, Голови Ради Європейського Союзу (глава держави або голова уряду держави, яка головує в ЄС), доповідачі Комітету закордонних справ ЄП та євродепутатів, членів політичних груп ЄП: фракції Європейської Народної Партії та Європейських Демократів (EPP/ED), Соціалістичної фракції (PSE), Групи Союзу Лібералів і Європейських Демократів (ADLE), Групи Зелених / Європейського Об'єднаного Союзу (Verts/ALE), Групи Конференції Об'єднаних Європейських Лівих / Зеленої Скандинавської Лівиці (EUL/NGL), Групи Незалежність і Демократія (IND/DEM), а також Групи Союзу для Народів Європи (UEN), позафракційних.
- Кожна особа, яка грає якусь роль, повинна мати час на зібрання матеріалів, обговорення теми, підготування промови, ознайомлення з поточною позицією євроінституцій із цього питання. Варто підготувати візуалізацію парламенту, зробити таблички з логотипами фракцій, прізвищами голови та запрошених гостей.

Процедура згоди - у питанні умов щодо вступу до Європейського Союзу використовується так звана процедура згоди (assent). Вона полягає в тому, що Рада Європейського Союзу може прийняти рішення на подання Комісії після отримання згоди Європейського парламенту. Якщо ЄП не висловить згоди, дана держава не може вступити до ЄС. Парламент висловлює згоду абсолютною більшістю голосів (більш ніж половина депутатів).

Перебіг симуляції

1. Відкриття засідання Головою Європейського парламенту. Голова відкриває засідання і вітає запрошених гостей: Голову Ради ЄС, Голову Європейської Комісії. Він вводить депутатів у тематику засідання.

2. Виступ Голови Європейської Комісії. Представлення позиції Європейської Комісії щодо вступу України до ЄС. Позиція Європейської Комісії є позитивною. На цьому етапі дебатов Комісія схвалює намагання України реформувати державу й економіку та дотриматися критеріїв членства.

3. Депутат-доповідач представляє звіт Комітету закордонних справ ЄС із даного питання. Позиція Комітету закордонних справ є позитивною. Комітет стверджує, що вивчено всі правові підстави і парламент може розпочати дебати на цю тему.

4. Виступи гостей: Представлення Головою Ради ЄС позиції Ради (тобто, глав держав або урядів усіх 27 членів ЄС) щодо прийняття України до ЄС. На форумі ЄП виступає посадовець високого рангу - глава держави, яка го-

ловує в ЄС. Він реферує проблему стосунків ЄС - Україна. Може висловити ставлення про так зв. копенгазькі критерії, тобто критерії, яким має відповідати держава, котра хоче вступити до ЄС. Виступ має політичний характер і стосується майбутнього ЄС, розширеного за рахунок України.

5. Початок дебатов.

Голова розпочинає дебати. Представник кожної фракції ЄП бере слово. Позиції окремих фракцій відрізняються - від оптимістичних, включаючи раціональні, аж до скептичних. Депутат кожної фракції має 3 хвилини на виступ.

6. Дебати.

Після представлення позицій окремих фракцій надходить час на запитання депутатів і дискусію. Голова надає слово. Кожен депутат має право промовляти 1 хвилину.

7. Підсумок дебатов.

Голова ЄП підсумовує дебати кількома реченнями і ставить на голосування умову про прийняття України до ЄС.

8. Голосування.

При голосуванні можна врахувати силу окремих фракцій. Як правило, в окремих фракціях має місце партійна дисципліна, тому можна врахувати теперішній розподіл сил:

EPP-ED - 268 голосів; PES - 200; ADLE - 88; Verts/ALE - 42; EUL/NGL - 41; IND/DEM - 37; UEN - 27; позафракційні - 29.

9. Підрахунок голосів.

Парламент приймає рішення абсолютною більшістю голосів, а отже кількість голосів ЗА повинна бути на 1 більше від голосів тих, хто ПРОТИ і УТРИМАЛИСЯ.

10. Закінчення засідання.

Спікер парламенту завершує засідання.

Громадські медіа

мій проект в мережі Інтернет

Реалізуючи молодіжний проект, слід подумати також про його популяризацію. Варто показувати ефекти конкретних міжнародних обмінів молоді не лише для того, щоб поширювати інформацію про грантодавця, який профінансував даний обмін, але й для того, щоб популяризувати ту форму освіти, якою є неформальна освіта. Проект можна популяризувати багатьма способами. Можна надіслати інформацію до видавців місцевої преси, до радіостанцій або телебачення і спробувати зацікавити їх вашою ініціативою. Можна підготувати вуличну акцію, роздавати листівки, приклеїти плакати або рекламні банери, zorganizувати прес-конференцію. Таких форм існує багато. Нам, однак, важливо те, щоб передати деяку інформацію за допомогою однієї

з них - популяризації проекту за допомогою громадських медіа.

Громадські медіа - це різні види засоби масової інформації (преса, радіо, телебачення, Інтернет), які створюються громадянами, мешканцями даного міста, читачами певної газети або так зв. спільноти користувачів даного інтернет-порталу. Громадські медіа може творити кожен, хто має цікаву ідею і здатен заразити нею ширше коло адресатів. Суть цих медіа полягає також у тому, що вони не лише пасивно споживаються звичайними користувачами, але передусім співтворюються ними.

Громадські медіа - це також одна з форм діяльності неурядових організацій, особливо молодіжних. Майже кожна інституція такого типу має свій бюлетень, газетку, інтернет-сторінку або електронний вісник. У Західній Європі існують організації,

що мають власний телеканал, який поширює громадянську інформацію. Організації такого типу розвиваються у Європі від 80-х років ХХ століття. У Данії, Німеччині чи Швеції існує не лише доступ до каналів, які транслюють програми, творені громадянами (місцеві некомерційні кабельні станції, інтернет-телебачення), але є також навчальні центри громадських медіа. Мешканці Західної Європи можуть брати участь у курсах і навчаннях на тему фільмів та Інтернету, а також можуть самі формувати телепрограму і готувати передачі. Усе, що служить загалу мешканців і поєднує громадянський зміст із нетрадиційною, але високоякісною формою, може бути показане по телебаченню. Завдяки цьому кожен громадянин має забезпечений вільний доступ до засобів масової інформації. У Центральній Європі в цій сфері існують обмеження. Бракує відкритих телевізійних каналів, доступних для мешканців міст. Однак, останнім часом спостерігаємо швидкий розвиток інтернет-телебачення. Застосування найпростіших мультимедійних пристроїв дозволяє кожному стати репортером і опублікувати інформацію, доступну на всьому світі. Однак, бракує добору матеріалів, бракує кваліфікованих осіб, які могли б обслуговувати цифрові камери і все ще бракує доступу до апаратури. У 2005 році в Любліні було створено перший у Польщі центр громадських медіа. Центр характеризується, з одного боку, навчальною діяльністю, а з іншого - виробничою діяльністю і транслюванням телепрограм. У

Любліні каналом поширення телевізійних передач і фільмів є портал інтернет-телебачення ngotv.pl

Діяльність центрів громадських медіа - це:

- вишколи, спрямовані, як правило, до молоді, які мають на меті, з одного боку, навчання в журналістсько-медійній галузі, а з іншого боку - розвиток творчого мислення та вмінь міжособистісного спілкування тих, хто навчається;
- виготовлення і розповсюдження інформації про різноманітні суспільні, громадянські ініціативи;
- популяризація діяльності неурядових організацій;
- некомерційна діяльність.

Молоді сьогодні бракує пропозицій навчання, достосованих до її потреб і вимог. У Польщі та в Україні все ще мало популярні волонтерство і робота в громадських організаціях. Діяльність цих організацій та їх освітня пропозиція мало популяризується, а часто також невеликою мірою достосована до потреб молоді. Центри громадських медіа працюють над новими, новаторськими методами навчання, над поєднанням суспільної освіти з сучасними мультимедійними технологіями та над розширенням своєї освітньої пропозиції, тренінгами, які пробуджують активність і творчий підхід, а також уміння міжособистісного спілкування учасників. Адже міжособистісні (соціальні) компетенції в кінці-кінців є вирішальними для можливостей ефективного використання всіх інших умінь і кваліфікацій. Суттєвим елементом є також журналістсько-медійний модуль, який збагачує молодь основними кваліфікаціями в цій галузі.

Важливо також те, щоб не тільки зачіпати суспільно важливі теми і презентувати їх за допомогою фільмів та телепередач - набагато більш важливо приваблювати і навчати різні соціальні групи. Громадянська, суспільна освіта за допомогою мультимедійних інструментів, доступних в інституціях громадських медіа, а також розповсюдження продуктів та інформації на цю тему відкритими каналами громадського телебачення або каналами інтернет-телебачення є не лише привабливим, але й більш ефективним та результативним.

Медіа як тема міжнародного обміну молоді

Медіа є ідеальним інструментом інтеграції не лише молодих людей із різних країн, що репрезентують різні традиції і культури, але й знаряддям інтеграції між поколіннями. У 2005 році в Любліні одна з організацій, котра входить до складу центру громадських медіа (ЛОС, Люблінський Осередок Самодопомоги) реалізувала проект під назвою «Міжпоколінневий діалог».

Проект передбачав журналістські вишколи для молоді та старших людей, а також їх спільну роботу над фільмами, які демонстрували мультикультуралізм Любліна. Медіа були тільки і виключно інструментом інтеграції молоді й старших людей. Робота над фільмом створювала нагоди для дискусій, обміну поглядів і налагодження діалогу.

Дедалі частіше комунікація і медіа

стають темою міжнародних обмінів молоді. Швидкий розвиток новітніх технологій і дедалі більш поширений доступ до обладнання (камери, комп'ютери для монтажу фільмів) полегшують організацію медійних тренінгів, під час яких медіа використовуються для інтеграції, самовираження, творення любительських кіно- чи телепродуктів. «Sky's the limit» - це назва проекту міжнародного обміну молоді, організованого у серпні 2005 року Європейським Домом Зустрічей - Фондацією Новий Став у Любліні, в якому взяли участь молоді люди з Польщі, України та Німеччини. Метою проекту було залучення молоді та зацікавлення її можливостями, які надають медіа. Кожен учасник мав можливість поділитися з іншими журналістським досвідом, здобутим у своїй країні.

Результатом десятиденного мультимедійного тренінгу була телевізійна передача про співпрацю трьох партнерських міст: Любліна, Мюнстера і Луцька.

Інтернет-телебачення як канал розповсюдження і популяризації молодіжних проектів

Інтернет-телебачення (web TV) - це дедалі більш поширена форма громадських медіа. Вона розвивається разом із дедалі більш загальним доступом до високошвидкісних з'єднань (DSL). Кращі з'єднання з Інтернетом дозволяють дивитися фільми в якості, що може зрівнятися з якістю VHS. Завдяки поширеності мобільних телефонів із вбудованими функціями камери та ширшому доступу до дешевих інтернет-камер або любитель-

ських цифрових камер виготовлення і публікація в Інтернеті відеофільмів є банально простою справою. Однак, центри громадських медіа роблять наголос на якості передаваної інформації, тому в першу чергу роблять ставку на вишколи молоді в галузі користування мультимедійними знаряддями.

На сьогодні існує низка комерційних і некомерційних порталів інтернет-телебачення. Такі портали містять безліч відеофільмів, доступних за бажанням (on demand), деякі з них передають телепередачу в прямому ефірі в одну й ту ж визначену пору дня. Більшість із-поміж цих порталів відкрита на продукцію користувачів Інтернету, тому за їх допомогою кожен координатор міжнародного обміну молоді може популяризувати свій проект. Для цього вистачить лише підготувати свій власний любительський фільм і «повісити» його в мережу.

Ось кілька порад, які належить узяти при цьому до уваги:

- знімаючи фільм, використовуй якісний мікрофон; відмовся від мікрофона, вбудованого в камеру і зредукуй до мінімуму зовнішні шуми (напр., подув вітру), які перешкоджатимуть сприйняттю фільму
- добре освіти кожен елемент, який знімаєш, так, щоб зображення не було затемнене
- використовуй штатив, аби ліквідувати зайві рухи камери; чим більше таких рухів, тим гірша якість зображення
- використовуй якомога менше переходів при цифровому монтажі фільму в комп'ютері; чим менше цифрових ефектів, тим краща якість зображення
- пам'ятай, що розмір фільму, який розміщується в Інтернеті, є зредукованим,

тому, дотримуючись наведених рекомендацій, ти уникнеш спотворень і помилок у фільмі

Найбільш поширені формати відеофільмів, які розміщуються на порталах інтернет-телебачення, це: wmv, rm, mov (Quick Time), flv або mpg. Розмір відеофайла на сьогодні не повинен перевищувати 320x240 пікселів. Відеофільми для високошвидкісних мереж DSL транслиються із швидкістю від 150 до 512 кб/с. Установки швидкості трансляції залежать від кількості користувачів, які мають доступ до високошвидкісного Інтернету. Варто підготувати дві версії фільму: у кращій якості, напр., 340 кб/с і в гіршій, доступній для мережі ISDN, напр., 48 кб/с. Тоді користувач обере версію, відповідну для свого з'єднання.

Розміщення відеофільму на порталі інтернет-телебачення YouTube:

Інтернет-сервіс **youtube.com** - це на сьогодні один із найпопулярніших порталів інтернет-телебачення. Там можна знайти понад 40 мільйонів любительських кліпів, розміщених інтернавами з усього світу. І хоч більшість із них має сумнівну якість, однак, ця сторінка є дуже популярною (щодня її відвідує понад 100 мільйонів осіб) і, що найважливіше, для кожного вона доступна безкоштовно. Кожен користувач Інтернету може створити свій профіль у сервісі й розміщувати свої фільми, творити тематичні канали, писати коментарі. Розмістити фільм, до якого матимуть доступ інтернави з усього світу, надзвичайно просто. Слід залогуватися у свій профіль користувача, вибрати

команду «upload video», а згодом заповнити поля назви, короткого опису і, що найважливіше, подати таги. Таги - це так звані ключові слова, які полегшують іншим пошук фільму в пошуковому сервісі. Для фільму з проекту обміну молоді варто подати таги, які стосуються місця, теми обміну, груп учасників тощо. Після заповнення необхідних формулярів обираємо з диску комп'ютера фільм, який хочемо розмістити в сервісі, і натискаємо кнопку «upload». Фільм не повинен бути довшим ніж 10 хвилин, а його розмір не повинен перевищувати 100 Мб.

Інші некомерційні портали інтернет-телебачення:

- **ngotv.pl** - це телебачення громадських організацій у Польщі. У сервісі розміщені фільми, зняті молоддю у ході проектів міжнародних обмінів молоді. Тут можна знайти фільми про Люблін, про Луцьк, багато молодіжних фільмів та відеокліпів, а також фільм, який було створено під час проекту YES. У сервісі розміщена також інформація на тему громадських медіа та діяльності центру громадських медіа в Любліні.
- **europocket.tv** - це молодіжні європейські новини. Тут міститься регулярний сервіс новин, присвячених освітнім програмам, політиці ЄС, молодіжним проектам. Користувачі можуть також розміщувати свої власні фільми.
- **open-web-tv.eu** - це портал європейського інтернет-телебачення, де розміщено багато фільмів на суспільну, молодіжну, освітню та міжкультурну тематику. Телевізійні фільми та передачі створюються під час міжнародних медійних тренінгів, які організовуються кілька разів на рік центрами громадських медіа у різних країнах Європи

Як писати прес-реліз?

Public Relations - PR - Зв'язки з громадськістю - цілеспрямована діяльність організації, що полягає у системі контактів, для створення позитивного іміджу серед зовнішньої (бізнес, влада, спонсори та грантодавці, територіальна громада тощо) та внутрішньої громадськості (клієнтів організації).

Співпраця із засобами масової інформації

Співпраця зі ЗМІ для громадських організацій є дуже важливою справою, нехтування якою призводить до того, що громадські організації, які насправді активно працюють залишаються поза увагою громадськості, влади, спонсорів, грантодавців. Дуже часто в Україні складається парадоксальна ситуація коли збираючись за одним круглим столом з журналістами працівники НДО починають звинувачувати мас-медійників, мовляв «не пишете про нас, хоч ми робимо таку важливу роботу». Представники ЗМІ з іншої сторони відповідають, що більшість НДО взагалі не працюють зі ЗМІ, а ті які працюють часто не надають якісної швидкої та актуальної інформації, а немає інформації - відповідно немає і публікацій.

Які ж є можливості для НДО постійно світитися на шпальтах газет, екранів телевізорів та веб-сторінках? Таких можливостей є дві:

Співпраця зі ЗМІ на платній основі, тобто НДО подає інформацію у ЗМІ

на правах реклами, проплативши за відповідну газетну площу чи ефірний час. Перевагою цього способу є те, що інформаційні кампанії дуже легко планувати, є впевненість у тому, що матеріал гарантовано вийде в домовленому обсягу. Недоліком такого способу співпраці є його дорога вартість, і далеко не кожна НДО може собі дозволити подавати такі матеріали в ЗМІ.

Співпраця зі ЗМІ шляхом медіасупроводу подій. Полягає у оперативному повідомленні редакцій ЗМІ про заходи, запрошенні журналістів, та підготовці журналістських матеріалів для розповсюдження серед ЗМІ. Цей спосіб можна назвати основним для НДО, бо хоч він є мало контрольованим зі сторони НДО, та він не вимагає вкладення значних фінансових ресурсів.

Оскільки співпраця у режимі медіасупроводу є більш прийнятною для громадських організацій, зупинимося на ній детально.

Для роботи в режимі медіасупроводу для організації необхідно:

1. Сформувати базу даних ЗМІ - в яку варто включити такі пункти:

- назву ЗМІ, тираж
- контакти та керівники відділу реклами та відділу інформації (новин)
- редакційний дедлайн (термін припинення подання інформації в поточний номер газети),
- розклад виходу випусків новин (для теле- та радіокомпаній),
- хто є редактором ЗМІ,

- контакти редакції,
- контакти журналістів що працюють з темами, які цікавлять НДО.

Сформована та періодично поновлювана база даних ЗМІ дозволяє бачити та планувати свої заходи відповідно до потреб та специфіки діяльності ЗМІ певного регіону.

2. Сформувати базу даних журналістів
У базу даних журналістів варто внести такі пункти:

- прізвище ім'я та по-батькові журналіста
- з якими виданнями співпрацює
- під якими псевдонімами пише
- яка тематика його зазвичай цікавить
- наскільки активним він є в серед «журналістської братії» (наскільки активно відвідує заходи, наскільки багато і оперативно пише)

При підготовці бази даних журналістів не варто забувати про власкорів центральних газет інформаційних агентств. Цікава інформація для них особливо актуальна, адже від неї залежить їх заробіток.

ПАМ'ЯТАЙТЕ: ЗМІ - дуже динамічна сфера, тому бази даних потрібно в міру необхідності поновлювати.

Паралельно з формуванням баз даних можна приступати власне до роботи зі ЗМІ.

Етап перший - Запрошення.

Загальноприйнятою практикою запрошення журналістів є надсилання прес-анонсів. Але, як то часто буває - загальноприйнята практика не завжди спрацьовує. Тому окрім простого надсилання релізів, варто зв'язатися з редакціями і журналістами, запитати чи отримали вони ваші анонси і чи планують прийти чи відправити журналіста. Такий дзвінок нагадає представникам ЗМІ про вас і ваш захід.

Етап другий - Прес-реліз.

Прес-реліз є матеріалом про ваш захід, який ви надсилаєте журналістам та ЗМІ. Іншими словами це є готовою статтею в тому вигляді у якому ви її хочете бачити на шпальті ЗМІ. Своєрідним високим визнанням роботи прес-секретаря є передрук його прес-релізу. При чому зазначення авторства є далеко другорядною деталлю. Робота прес-секретаря створена для того, щоб полегшити життя журналістам, тому журналіст може без жодних докорів сумління поставити під хорощим прес-релізом свій підпис, незалежно від того чи вносив він туди зміни. Ще одна деталь: прес-релізи потрібно надсилати всім ЗМІ і журналістам не залежно від того чи приходили вони на ваш захід і чи публікували вони щось про вас раніше. Вірогідність публікації вашого прес-релізу зростає, якщо він супроводжуватиметься кількома якісними світлинами.

Схеми прес-анонсу та прес-релізу дивіться у Додатку 1.

Етап третій етап - Моніторинг.

Для організації важливим аспектом є відслідковування публікацій у ЗМІ про себе. Згадки у ЗМІ є чудовою презентацією для організації перед потенційними клієнтами чи спонсорами. Тому варто мати підшивку з публікаціями у себе в офісі. Ще одним важливим напрямком у співпраці зі ЗМІ є спеціальні заходи для ЗМІ, наприклад прес-конференції.

Кілька порад для успішного проведення прес-конференції:

- Доповідачами на прес-конференції може бути максимум 3 людей
- Тема має бути актуальною і доповідачі мають бути в ній компетентними
- На столі де сидять доповідачі мають бути таблички на яких вказано їх імена і посади.
- Для телевізійників дуже важливим є «картинка», тому постарайтеся якимось оживити картинку, хоча б повісивши банер організації чи підготувавши якусь наочність.
- Час має бути чітко регламентованим. Мінімум половину часу, виділеного на прес-конференцію мають займати питання-відповіді. Уникайте довгих монологів.
- Прес-секретар на початку має представити доповідачів і виголосити тему прес-конференції.
- Прес-секретар повинен наперед підготувати кілька актуальних питань, на той випадок, якщо журналісти не зможуть швидко сформулювати питання.
- Прес-секретар повинен тримати «форму питання» і при потребі нагадати їх доповідачу.
- Фуршет після прес-конференції не є обов'язковим, але дуже добре коли після заходу є можливість попити чаю чи кави та поспілкуватися неформально.
- До початку прес-конференції має бути готовим попередній варіант прес-релізу, який потрібно роздати журналістам. Уточнений варіант надсилається по редакціям ЗМІ та електронним адресам журналістів після прес-конференції.

І наостанок ще одна порада: не бійтеся підносити свій захід на рівень вище. Наприклад: якщо подія стосується певного району області - надсилайте релізи про нього до обласних ЗМІ, а подія обласного масштабу може зацікавити всеукраїнські видання.

Додаток

Логотип організації, назва, адреса, тел, факс, електронна адреса

ПРЕС-АНОНС / ПРЕС-РЕЛІЗ

Часові рамки розповсюдження-Дата надсилання прес-анонсу	Контакти (ім'я, прізвище автора прес-анонсу, контактний телефон)
---	--

РОЗГОРНУТИЙ ЗАГОЛОВОК ПРЕС-АНОНСУ / ПРЕС-РЕЛІЗУ, ЯКИЙ ОДИН РЕЧЕННЯМ РОЗКРИВАЄ СУТЬ ПОДІЇ АБО НОВИНИ

Вріз, 2-3 речення, які стисло, але досить повно відображають суть події, що відбудеться/відбулась. Відповідають на запитання: Хто? Що? Де? Як? Чому?

Важливі деталі, події (новини)

Менш важливі деталі, події (новини)

Другорядні деталі, події (новини)

Цитати учасників (опційно)
Варто поставити цитату-другу одного з учасників заходу, яка б зацікавила журналістів, своєрідну «родзинку»

* * *

Службова інформація
для представників ЗМІ (не публікується)

Контрольні списки для координатора міжнародних проектів обміну молоді

Список контрольних питань, які стануть у пригоді в ході планування, створення концепції і реалізації, а також оцінювання проектів. Конструювання проекту згідно з «W-запитаннями» (англ. Who? For Whom? Why? What? When? Where?) започаткувалося під впливом методу Ласвелла. Поставлені у цьому списку питання - це переважно пункти, які ми мусимо заповнити у заяві про фінансування нашого проекту. У кожній інституції є власний формуляр заяви, тим не менше у кожній з них присутнє питання про цілі, цільову групу, методи, дії і час.

Хто? Who?	Ким ми є? Коротка характеристика структури нашої організації.	Члени організації	
Чому? Why?	Чому ми хочемо щось зробити? Які проблеми ми намагаємося вирішити?	Детальні цілі	
Для кого? З ким? For whom? With whom?	Якою є наша цільова група?	Цільова група	
Навіщо? For what?	Якою є наша основна мета? Основна мета		
Що? What?	Шляхом яких дій ми досягнемо нашої безпосередньої мети?	Дії	
Як? How?	Як ми хочемо працювати? Якими методами?	Методи	
Коли? When?	Початок і кінець нашого проекту.	Час	
Де? Where?	В якому місці ми здійснюємо заходи проекту?	Місце дій	
З чим? With what?	Якої матеріальної і нематеріальної бази ми потребуємо?	База і бюджет	
Яким способом? Through what?	За допомогою яких методів ми перевіримо успіх проекту і досягнення мети?	Показники вимірювання успіху	

Деякі інституції поміщують у формулярах заяви про грант на реалізацію проекту наступні запитання: Представте короткий опис проекту? Як народилася ідея проекту? Яким чином ви знайшли партнерську групу? Яким чином ви плануєте підготовчі дії? Як будете ангажувати молодь на підготовчому етапі, етапі реалізації і оцінювання проекту? Яким чином ви будете популяризувати проект? Як ви хочете залучити місцеву громадськість до діяльності проекту. Хто крім вас матиме користь з обміну молоді. Як буде проходити спілкування між учасниками? Яким чином ви візьмете до уваги аспект міжкультурної освіти в проекті? Звісно, ви повинні також придумати привабливу назву проекту.

Безпека і захист дітей та молоді. Вказівки щодо позитивної практики

Європейський Союз приділяє велику увагу питанню безпеки під час міжнародних обмінів молоді. З цією метою Європейська Комісія прийняла спеціальний документ під назвою «Безпека і захист дітей у рамках Програми Молодь 2000-2006. Вказівки у сфері Доброї Практики». Цей документ був опрацьований молодіжними працівниками і експертами з Великої Британії, Ірландії, Німеччини, Греції, Швеції і Франції, які зустрілися у лютому 2003 року в Портлеїше в Ірландії, щоб обговорити проблему і написати детальні вказівки, якими слід керуватися у молодіжних проектах. Питання безпеки були розглянуті цілісно і включали аспекти, пов'язані зі страхуванням, юридичними обов'язками молодіжних організацій, небезпекою, напр., зловживання алкоголем, питання безпеки та гігієни праці. Документ містить контрольні списки позитивної практики і певні вказівки, які варто взяти до уваги, коли ми відправляємо дітей і молодь за кордон. Вони стосуються, наприклад, прав партнерських організацій, кваліфікації опікунів, гігієни місця обміну молоді, а також аварійних процедур та порядку дій у разі небезпеки. Нижче подаємо найголовніші елементи цих вказівок. Повну версію документу всіма офіційними мовами Європейського Союзу можна знайти на сторінці: www.youthknowledge.net/INTEGRATION/EKC/aboutPart/ec_youth_prog.html

Контрольний список оцінки ризику для опікунів груп Чи я переконався (-лася), що:

- Усіх членів груп було належним чином поінформовано про їхні обов'язки під час візиту, вони повністю усвідомлюють свою роль у групі та і готові надати собі допомогу в аварійних ситуаціях?

- Супровідний персонал/волонтери мають знання і вміння, необхідні для забезпечення безпеки молоді, що перебуває під їхньою опікою?
- Усі члени групи заповнили документи, необхідні для виїзду за кордон?
- Усі члени групи мають копії своїх закордонних паспортів і віз (якщо вони потрібні) і зберігають їх в іншому місці, ніж оригінальні документи?
- Дані визначеної особи (визначених осіб), до якої (яких) можна буде в будь-яку пору доби звернутися у випадку аварійної ситуації, були передані всім сім'ям, що приймають дітей, і членам групи, а один примірник залишено в моїй організації?
- Список прізвищ учасників разом з адресами і номерами телефонів сімей, які їх прийматимуть, переданий визначеній особі?
- Оригінали всіх формулярів згоди батьків передані визначеній особі?
- Копія формуляра згоди батьків кожного учасника була передана сім'ї, яка його приймає, а одну копію залишено в моїй організації?
- Я повідомив (-ла) сім'ї, які приймають дітей, що під час візиту можу проводити контроль чи відвідування без попередження?
- Мій партнер/контакт за кордоном цілком відповідає моїм вимогам щодо забезпечення безпеки і майна молоді, яка перебуває під моєю опікою?
- Усі найняті мною або забезпечені партнерською організацією або організатором виїзду водії, кур'єри, персонал / волонтери були

достатньою мірою перевірені?

- Я цілком розумію порядок дій в аварійних ситуаціях, що можуть мати місце в країні, до якої ми виїжджаємо?
- У мене є доступний цілодобово контактний номер старшого члена персоналу в моїй країні на випадок виникнення у країні перебування аварійної ситуації?
- У мене є контактні адреси Національних Агентств обох країн (тої, яка надсилає, і тої, яка приймає)?
- У мене є кошти, які дозволяють справитися в аварійній ситуації?
- У мене є список контактних даних усіх батьків / опікунів?
- Я розумію деталі нашого страхування і розумію, як діяти в аварійній ситуації?
- Члени групи розуміють і схвалюють принципи поведінки під час нашого візиту?
- Члени групи усвідомлюють проблему безпеки на дорозі?
- Було вжито заходів, які б забезпечили те, щоб діти й молодь не носили при собі значних грошових сум?

Контрольний список оцінки ризику для дітей та молоді

- Чи я знаю, яка родина мене прийматиме?
- Чи я знаю адресу й номер телефону місця мого перебування?
- Чи ця інформація була передана моїм батькам або опікунам?
- Чи я маю при собі чинний закордонний паспорт (і візу, якщо вона вимагається) та ксерокопії документів?

- Чи в мене є номер аварійного цілодобового телефону до мого опікуна групи або керівника на випадок виникнення проблем?
- Чи в мене є копія формуляра негайної медичної допомоги та підписаний моїми батьками формуляр, де визначено, до котрої години я можу залишатися поза домом?
- Чи я знаю, хто відповідає за мене під час подорожі до країни, яка нас приймає?
- Чи я знаю, хто відповідатиме за мене під час перебування за кордоном?
- Чи я знаю, з ким зможу порозмовляти, якщо з якоїсь причини буду переживати або відчую себе нещасним під час виїзду?
- Чи я готовий до виїзду? (або чи маю якісь питання, сумніви чи вагання, які маю з'ясувати перед виїздом?)

Заняття/Програма

- Чи батьки/опікуни усвідомлюють собі характер запланованих занять?
- Чи я отримав згоду батьків на всі заплановані заняття?
- Чи я повідомив мого страхувальника про характер усіх запланованих занять?
- Чи програма призначена для молоді з різними ступенями інтелектуального, фізичного, сенсорного та емоційного розвитку?
- Чи я задоволений методами контролю і комунікації з групою, які використовує персонал центру?

Оснащення

- Чи оснащення центру пройшло відповідне атестування?
- Як виглядає приміщення до зберігання оснащення - чи воно чисте й доглянуте?
- Чи я переконався, що для кожних занять доступне необхідне оснащення/одяг, напр., чи рятувні жилети або надувні надувники слід вдягати під час таких занять, як веслування, яхтовий спорт, сплави на каяках чи байдарках тощо?
- Чи оснащення відповідає стандартам ЄС?

Якщо відповіді на вищенаведені запитання викликають у Тебе неспокій, вивчи питання докладніше або не здійснюй попереднього замовлення!

Центр “Наша справа” є об’єднанням молодіжних та дитячих громадських організацій Волині

Основною метою діяльності Центру є сприяння становленню громадянського суспільства в Україні шляхом розвитку діяльності молодіжних організацій та їх громадських ініціатив, залучення молоді до захисту й відстоювання своїх законних прав та інтересів.

Завданням Центру є розробка і впровадження суспільно-корисних програм спрямованих на розвиток демократії та відродження українських історичних, культурних, релігійних, політичних, суспільно-громадських, і освітніх традицій.

Центр займається налагодженням контактів, обміном інформацією поміж членами Центру, надає технічну, організаційну та методичну підтримку в діяльності організацій-членів Центру, допомагає молодіжним та дитячим громадським організаціям у розробці та реалізації молодіжних програм і проектів.

Формою роботи Центру є організація і проведення молодіжних обмінів, конференцій, семінарів, виставок, конкурсів, фестивалів, змагань та інших громадських заходів.

Пріоритетними напрямками діяльності Центру є:

- освітні, навчальні програми
- програми молодіжного обміну
- медіа робота
- проєвропейська діяльність
- культурно-мистецька діяльність

Приєднавшись до “Нашої справи” у вас з’явиться реальний шанс реалізувати свій потенціал, розвинути лідерські якості, знайти друзів у Польщі та Європі, активно долучитися до бурхливого життя європейської молоді!

Європейський Дім Зустрічей Фундація Новий Став

За тринадцять років Європейський Дім Зустрічей - Фундація Новий Став стала однією з найбільш динамічно функціонуючих неурядових організацій у Польщі. Цей час був заповнений багатою діяльністю.

Починаючи від 1993 року, Фундація функціонує задля громадянського суспільства та солідарності між народами. Ми активно підтримуємо процес інтеграції Польщі з ЄС. Наша діяльність скерована на підтримку та зміцнення сформованих християнством основних цінностей демократії, ринкової економіки та порозуміння культур понад кордонами через освіту всіх поколінь.

Назва Фундації походить від місцевості в Козловецькому заповіднику, в якій були реалізовані перші проекти Фундації. Назва також носить певний символічний характер. Новий Став - це нове джерело заангажованості з метою розвитку демократії, ринкової економіки та партнерської співпраці між народами. Щорічно в програмах та заходах Фундації беруть участь тисячі осіб.

Упродовж десяти перших років діяльності Фундація організувала 323 заходи. На даний момент Фундація організовує ще 50 програм. При їх реалізації ми співпрацюємо з органами місцевого самоврядування, державною адміністрацією, з багатьма громадськими організаціями Азербайджану, Білорусі, Чехії, Естонії, Фінляндії, Франції, Грузії, Іспанії, Голандії, Литви, Латвії, Канади, Німеччини, Норвегії, Португалії, Румунії, Словаччини, України, Англії, Угорщини, Італії та Польщі. Свої програми Фундація реалізує в рамках тематичних секторів, зокрема: Центру Європейської Інформації, Інституту Суспільної та Громадської Освіти, Центру Співпраці Польща-Схід, Молодіжного Обміну, Екологічного Освітньо-Навчального Осередку, Осередку ЗМІ.

Фундація має власний конференційно-навчальний осередок у Насутові неподалік від Любліна. Побудований у стилі старопольського маєтку, осередок Європейський Дім Зустрічей, розташований у Козловецькому заповіднику за 15 км від Любліна.

Шкільний європейський клуб “Євромолодь”
Ківерці, вул. Галана, 3; тел.: 8-050-8771672

Контактна особа: Базиліан Аліна Анатоліївна

Євроклуб поширює та розповсюджує інформацію про Європу та Євросоюз, проводить конкурси та виставки на європейську тематику, організовує походи та поїздки. “Євромолодь” налагоджує контакти з польськими колегами та сприяє вивченню польської мови у ківерцівській школі.

Центр творчості дітей та юнацтва

сmt. Маневичі, вул.100-річчя Маневич 50, тел.: 8-03376-22174

Контактна особа - Гнатюк Наталія Петрівна

Центр активно працює над задоволенням потреб школярів у проведенні вільного часу. Молодь заохочується до туризму, вивчення і дослідження історії та культури рідного краю.

Загальноосвітня школа І - ІІІ ст. №1

сmt. Маневичі, вул. Комарова, 6 тел.: 8-03376-21199

Школа працює над організацією дозвілля дітей в позаурочний час, розвитком волонтерського руху, підготовкою учнів до активного життя в суспільстві. Школярі залучаються до різноманітних гуртків і клубів.

Станиця Луцьк Пласту НСОУ

Луцьк, вул. Шопена 18, тел.: 8-097-7418948

Контактна особа: Остапівський Олександр

Метою організації є всебічне патріотичне виховання дітей та молоді на основах християнської моралі. Пласт регулярно влаштовує літні табори для дітей та молоді.

Спеціалізована школа І - ІІІ ступенів № 3 імені Лесі Українки

Ковель, вул. Незалежності, 138, тел.: 8-03352-50107

Контактна особа: Кісельова Алла Анатоліївна

Школа сприяє отриманню знань учнями у сфері європейської освіти, налагодженню співпраці з іншими школами за допомогою зустрічей шкільних євроклубів. Школярі беруть участь у міжнародних програмах обміну молоді, конкурсах, спортивних змаганнях.

Ковельська міська гімназія

Ковель, вул. Незалежності, 49, тел.: 8-03352-59508

Контактна особа: Гарбуз Вікторія Ростиславівна

У гімназії учні поглиблено вивчають англійську та німецьку мову, природничі науки і математику. Гімназія провадить активну роботу у сфері налагодження співпраці з іншими країнами та проведенні молодіжних обмінів.

Районна профспілкова організація працівників освіти і науки

сmt. Турійськ, майдан Центральний, тел.: 8-03363-21371

Контактна особа: Романюк Людмила Петрівна

Профспілкова організація сприяє захисту прав і інтересів працівників галузі освіти та створенню умов праці і організації культурного відпочинку молоді. Організація підтримує молодіжні обміни.

Загальноосвітня школа І-ІІІ ступеня

с. Раків-Ліс, Камінь-Каширський район, вул. Шкільна, тел.: 8-03357-90217

Контактна особа: Карпик Олена Володимирівна

Школа запроваджує сучасні методи і форм навчання, сприяє використанню інноваційних технологій у виховному процесі. Учні школи залучені до діяльності клубів та гуртків.

Молодіжна організація Клуб Української Елітарної Молоді

Рівне, вул. Соборна 106, тел.: 8-063-6471677

Контактна особа: Іван Чорнобай

Пріоритетами організації є робота з обдарованою молоддю, освітня діяльність, що полягає у проведенні занять з іноземних мов, психології, економіки, інтелектуального розвитку, дебатів та основ публічного виступу. Клуб організовує молодіжні культурно-просвітницькі та розважальні заходи.

Спеціалізована школа № 15

Рівне, вул. Пушкіна 17, тел.: 8-0362-224009

Контактна особа: Катерина Командирчик

У школі поглиблено вивчають іноземні мови. Учні залучені до танцювальної студії, вокального ансамблю, студії бального танцю. У школі діє шкільний європейський клуб “Євро тайм”, центр міжнародних зв’язків, клуб юних патріотів та шкільна друкована газета.

Навчально-виховне об’єднання 12

Рівне, вул. Грушевського, 81, тел.: 8-0362-287765

Контактна особа: Панасевич Ольга Іванівна

Школа займається впровадженням інноваційних педагогічних технологій, міжнародним співробітництвом, залученням громадськості до співпраці. Школа реалізовує програми „Рівний рівному” та концепцію патріотичного виховання учнівської молоді.

Молодіжна громадська організація “Смарт”

Сарни, Залізнична, 18, тел.: 8-066-4061908

Контактна особа: Хомич Віктор Анатолійович

Завдання молодіжна громадської організації “Смарт” є сприяння розвитку громадської активності молоді, поширення правових знань та підвищення правової культури, екологічне та патріотичне виховання, задоволення та захист законних соціальних, творчих, національно-культурних інтересів своїх членів.

Молодий Рух Житомирщини

Житомир, вул. Перемоги 10 оф. 211, тел.: 8-0412-405632

Контактна особа: Лукашевич Володимир

Пріоритетами організації є всебічна підтримка молодих людей в розробці та здійсненні прогресивних ідей у різноманітних галузях людської діяльності; захист інтересів української молоді; підвищення суспільної та наукової активності української молоді; сприяння інтеграції України в Європейську спільноту; формування досвіду спільної міжнародної діяльності молоді; сприяння прогресивним формам навчання та підготовки фахівців у різних галузях.

Молодіжна організація “Фенікс”

Бердичів, вул. В. Чорновола, 17, кв. 12, тел.: 8-04143-26848

Контактна особа: Трибун Оксана Антонівна

Завданнями організації є підтримка талановитої та обдарованої молоді; пропаганда здорового способу життя, сприяння духовному, моральному, культурному та фізичному розвитку членів організації та її симпатиків. Організація впроваджує соціальні та бізнесові проекти.

Молодіжна організація “Арете”

сmt. Озерне, буд 50, кв. 94, тел.: 8-0412-400732;

Контактна особа: Сапронова Ілона Валеріївна

Організація займається соціально-психологічною освітою молоді, розвитком ліdersьких якостей у молоді; розробкою інформаційних матеріалів. Діяльність організації сприяє підвищенню загальної культури та освіченості населення міста.

Школа №7

Новоград-Волинський, вул. Пушкіна, 44, тел.: 8-04141-55072

Контактна особа: Герасимчук Олена

Школа сприяє розвитку позаурочної роботи з школярами, діяльності шкільних європейських клубів, впровадженню нових форм навчання та виховання, вивченню педагогічних інновацій у інших школах міста.

Школа №4, Громадське об'єднання співробітництво для прогресу»

Новоград-Волинський, вул. Войкова, 87, тел.: 8-04141-23995

Контактна особа: Ліневич Павло

Завданнями громадського об'єднання є розробка та реалізація суспільно корисних проектів, робота з молоддю, громадянська освіта. Пріоритетами школи №4 є розвиток позаурочної роботи з школярами, пошук оптимальної мережі дитячих клубів, діяльність шкільного європейського клубу.

Луцька гімназія №4

Луцьк, проспект Волі, 25, тел.: 8-0332-725179

Контактна особа: Скіданова Тетяна Василівна

Гімназія має природничо-математичний профіль з поглибленим вивченням іноземних мов. Гімназія реалізовує програми, що сприяють формуванню позитивної мотивації в учнів, підтримують волонтерський рух та творчі починання дітей.

Володимир-Волинська гімназія

Володимир-Волинський, вул. 20 липня, 21, тел.: 8-03342-23832

Контактна особа: Зай Тетяна Леонідівна

Гімназія займається роботою з обдарованими та здібними дітьми в природничо-математичному і суспільно-гуманітарному напрямках. Гімназія сприяє відродженню традицій українського народу і вивченню традицій європейської спільноти.

Молодіжна організація “ЗЕОН”.

Здолбунів, вул. Незалежності 21, email: seon2003@ukr.net

Контактна особа: Орлов Микола Вікторович

Організація розробляє проекти місцевого економічного розвитку, організовує та бере активну участь у круглих столах, тренінгах, громадських слуханнях цієї тематики. “ЗЕОН” сприяє проведенню культурних та спортивних заходів у місті.

Рівненський регіональний Євроклуб

Рівне, проспект Миру 2/45, тел.: 8-0362-620475

Контактна особа: Гаюн Тарас

Напрямами діяльності Євроклубу є молодіжні обміни, неформальна освіта, освітні та інформаційні проекти, європейська та євроатлантична інтеграція. Клуб об'єднує студентів 4 рівненських університетів.

Молодіжний центр “Форум”

Вінниця, вул. Космонавтів, 30/410, тел.: 8-0432-560153

Контактна особа: Мельник Олександр Васильович

Мета діяльності центру: сприяння самореалізації молоді, її інтелектуальному, культурному та духовному розвитку. “Форум” працює у сфері профілактики негативних явищ; євроатлантичної інтеграції; екології; розвитку демократичного суспільства.

Корисні посилання та адреси:

Центр молодіжних організацій Волині „Наша справа”

вул. Шопена, 11

Луцьк 43024

тел.: (0332) 724567, 780116

email: nasha_sprava@yahoo.com

web page: www.volynyouth.lutsk.ua

Європейський Дім Зустрічей - Фондація Новий Став

ul. 3 Maja 18/3A

20-078 Lublin

тел. + 48 81 534 61 91

факс. + 48 81 534 61 92

email: eds@eds-fundacja.pl

web page: www.eds-fundacja.pl

Сторінка Польської закордонної допомоги www.polskapomoc.gov.pl

Сторінка групи Заграниця www.zagranica.org.pl

Пункт молодіжної інформації Євроdesk www.eurodesk.org

Європейський молодіжний портал www.europa.eu/youth

Портал Євроміксбуг www.euromixbug.org

Відкрите телебачення www.ngotv.pl

Європейське молодіжне телебачення www.europocket.tv

Тренінгові збірники www.training-youth.net

Європейські фонди та гранти www.fundersonline.org

Сторінка Ради Європи присвячена молоді www.coe.int/youth

Польсько-український обмін молоддю www.nck.pl

Польсько-українська співпраця заради майбутнього www.pl-ua.org

Фондація „Щасливе дитинство” www.fsd.lublin.pl

Польське товариство педагогів та аніматорів www.klanza.lublin.pl

Під час підготовки публікації були використані наступні джерела:

Акція West- Ost e.V., Дюссельдорф 2004, www.aktion-west-ost.de

Управління проектом. Тренінговий збірник № 3,
Рада Європи і Європейська Комісія, листопад 2000

Міжкультурне навчання. Тренінговий збірник № 4,
Рада Європи і Європейська Комісія, листопад 2000

Фонди та управління фінансами. Тренінговий збірник № 9,
Рада Європи і Європейська Комісія, вересень 2004

Культурні проекти - крок за кроком.
Уряд Комітету Європейської Інтеграції, січень 2004

Ця публікація є доступною на Інтернет-сторінці:
www.euromixbug.org

Організатори проекту сердечно дякують органам міської ради міста Луцька та Генеральному Консульству Республіки Польща в місті Луцьку за допомогу у реалізації проекту.

